

НИЙСЛЭЛИЙН
СТАТИСТИКИЙН
ГАЗАР

НИЙСЛЭЛИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН БАЙДАЛ

2022

03 САР
СТАТИСТИКИЙН
ТАНИЛЦУУЛГА

 www.ubstat.mn

 www.facebook.com/StatisticUlaanbaatar

 www.1212.mn

АГУУЛГА

Хуудасны
дугаар

НИЙСЛЭЛИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ,
2018-2022 ОН

1

НИЙСЛЭЛИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ,
ДҮҮРГЭЭР

2

ЭРҮҮЛ МЭНД

4

ЦАГ УУР, АГААРЫН ЧАНАР, АЮУЛТ ҮЗЭГДЭЛ, ОСОЛ

9

ГЭМТ ХЭРЭГ

15

ТӨСӨВ

19

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНЭ

23

НИЙГМИЙН ДААТГАЛ

33

МАЛ АЖ АХУЙ

36

АЖ ҮЙЛДВЭР

39

ХОТЫН НИЙТИЙН АЖ АХУЙ

45

Хүснэгт 1. Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн үндсэн үзүүлэлт, дүүргээр

Үзүүлэлтүүд		Хэмжих нэгж	2018	2019	2020	2021	2022
Шинээр төрсөн хүүхэд		хүн	↑ 9 619 ^{13.2}	↑ 9 627 ^{0.1}	↑ 9 670 ^{0.4}	↓ 8 992 ^{7.0}	↓ 7 273 ^{19.1}
Халдварт өвчнөөр өвчлөгчид		хүн	↓ 6 461 ^{2.8}	↓ 5 286 ^{18.2}	↓ 4 598 ^{13.0}	↑ 8 301 ^{81.0}	↑ 141 981 ^{17.1**}
Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг		тоо	↑ 7 975 ^{83.2}	↓ 6 666 ^{16.4}	↓ 5 260 ^{21.1}	↓ 3 424 ^{34.9}	↑ 7 776 ^{2.3**}
Хэрэглээний үнийн индекс, (сарын өөрчлөлт)		хувь	↓ 1.2 ^{0.1}	↓ 0.8 ^{0.4}	↓ 0.7 ^{0.1}	0.7 ^{0.0}	↑ 0.9 ^{0.2}
Гадаад валютын нэрлэсэн ханш (сарын дундаж)	Доллар (АНУ)	төгрөг	↓ 2 395 ^{2.6}	↑ 2 632 ^{9.9}	↑ 2 769 ^{5.2}	↑ 2 850 ^{2.9}	↑ 2 902 ^{1.8}
	Юань (БНХАУ)	төгрөг	↑ 379 ^{6.2}	↑ 392 ^{3.4}	↑ 395 ^{0.8}	↑ 438 ^{10.9}	↑ 457 ^{4.3}
	Рубль (ОХУ)	төгрөг	↓ 42 ^{2.3}	↓ 40 ^{4.8}	↓ 37 ^{7.5}	↑ 38 ^{2.7}	↓ 28 ^{26.3}
Нийслэлийн төсвийн орлого		тэрбум төгрөг	↑ 205.1 ^{25.4}	↓ 191.6 ^{6.6}	↑ 204.8 ^{6.7}	↑ 247.8 ^{21.0}	↑ 302.4 ^{22.0}
Нийслэлийн төсвийн зарлага		тэрбум төгрөг	↑ 173.7 ^{5.5}	↑ 219.5 ^{26.4}	↑ 258.4 ^{17.7}	↓ 234.0 ^{9.5}	↓ 201.1 ^{14.0}
Агаарын дундаж температур		°C	-2.0	-3.8	-5.8	-2.6	-5.5

Тайлбар: Өмнөх онтой харьцуулсан

  Эерэг хандлага, өөрчлөлт
  Сөрөг хандлага, өөрчлөлт

Хүснэгт 2. Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн үзүүлэлтүүд, дүүргээр

Үзүүлэлт	Хэмжих Нэгж	2021 I-III					2022 I-III				
		Хотын дундаж	Хамгийн өндөр		Хамгийн бага		Хотын дундаж	Хамгийн өндөр		Хамгийн бага	
Хүн амын нягтрал /нэг кв км-т ногдох хүн/	Тоо	320	Баянгол	7 881	Налайх	57	328	Баянгол	8 037	Налайх	57
			Чингэлтэй	1 700	Багануур	47		Чингэлтэй	1 690	Багануур	47
			Сүхбаатар	696	Багахангай	32		Сүхбаатар	695	Багахангай	32
Нялхсын нас баралт /амьд төрсөн 1000 хүүхдэд/	0\00*	11	Налайх	17	Хан-Уул	8	13	Налайх	24	Баянгол	9
			Багануур	14	Баянзүрх	5		Багануур	19	Баянзүрх	8
			Сонгинохайрхан	13	Багахангай	0		Сонгинохайрхан	15	Багахангай	0
10 000 хүн тутмаас халдварт өвчнөөр өвчлөгсөд	0\000	56	Баянзүрх	63	Сүхбаатар	43	952	Багахангай	2 409	Сүхбаатар	840
			Хан-Уул	57	Багануур	17		Налайх	2 021	Чингэлтэй	671
			Баянгол	55	Багахангай	9		Хан-Уул	1 238	Сонгинохайрхан	592
Төсвийн орлого, зарлагын харьцаа зарлага=100	тоо	106	Чингэлтэй	178	Багануур	15	160	Налайх	618	Чингэлтэй	99
			Сүхбаатар	73	Багахангай	13		Сүхбаатар	262	Сонгинохайрхан	83
			Хан-Уул	72	Налайх	12		Хан-Уул	187	Багахангай	30
16-аас дээш насны 10 000 хүнд ногдох Гэмт хэрэг	тоо	35	Сүхбаатар	46	Багануур	23	80	Баянгол	118	Налайх	42
			Хан-Уул	45	Багахангай	22		Сүхбаатар	98	Багануур	28
			Баянзүрх	36	Налайх	20		Чингэлтэй	90	Багахангай	17

Тайлбар: * промилль

I. Саруудыг ром тоогоор тэмдэглэв.

- Сар: I, II, III, IV, V, VI, VII ... г.м
- Улирал: I-III, IV-VI, VII-IX, X-XII
- Өссөн дүн: I-IV, I-XI ... г.м (Тухайн сарыг оруулсан жилийн эхнээс өсөн нэмэгдсэн дүнг харуулав).

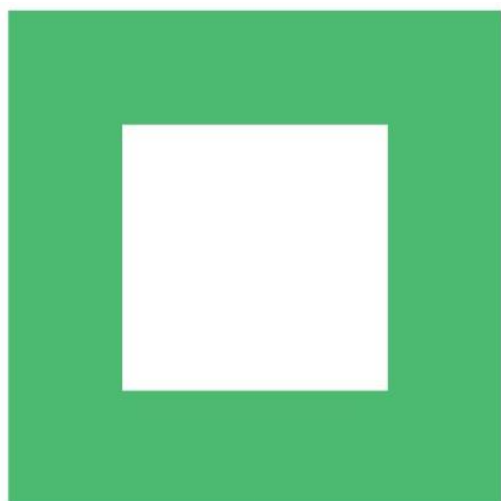
II. Дараах тэмдэглэгээг ашиглав.

- гүйцэтгэл байхгүй
- * урьдчилсан гүйцэтгэл
- ** дахин

III. Орон дэвшүүлэлтээс хамаарч зарим үзүүлэлтийн нийлбэр нь дүнтэйгээ, бүтцийг хувиар илэрхийлэхэд 100 хувиас бага зэрэг зөрүүтэй байж болно.

IV. Хэмжих нэгжийн тэмдэглэгээ

мянга	=1000
сая	=10 ⁶
тэрбум	=10 ⁹
их наяд	=10 ¹²
мян	мянга
%	хувь
мм	миллиметр
см	сантиметр
дм	дециметр
м	метр
км	километр
м ²	метр квадрат
дм ²	дециметр квадрат
км ²	километр квадрат
м ³	метр куб
га	гектар
мл	миллилитр
л	литр
г	грамм
кг	килограмм
цн	центнер
т	тонн
Вт	ватт
кВт.ц	киловатт цаг
кал	калори
ккал	килокалори
Гкал	гигакалори(=10 ⁹ калори)
с	секунд
мин	минут
мкг/м ³	микрограмм метр куб
м/с	метр секунд
ш	ширхэг
х.д.х	хэвлэлийн даралтат хуудас

МЭДЭЭЛЭЛ

МЭДЭЭЛЭЛ, ОЙ САНАМЖ

ЭРҮҮЛ МЭНД (2021 оны эхний 3 сард)

ᠡᠷᠦᠭᠦᠯᠡ ᠮᠡᠨᠳᠡ

Амаржсан эх

2021 I-III 8 903

2022 I-III 7 231

18.8% ↓

Нийт халдварт өвчнөөр өвчлөгчид

2021 I-III 8 301

2022 I-III 141 981

17.1 дахин ↑

Нялхсын эндэгдлийн түвшин
(1000 амьд төрөлтөд ногдох)

2021 I-III 10.6

2022 I-III 12.5

5 хүртэлх насны хүүхдийн
эндэгдлийн түвшин
(1000 амьд төрөлтөд ногдох)

2021 I-III 12.3

2022 I-III 14.0

ЭРҮҮЛ МЭНД

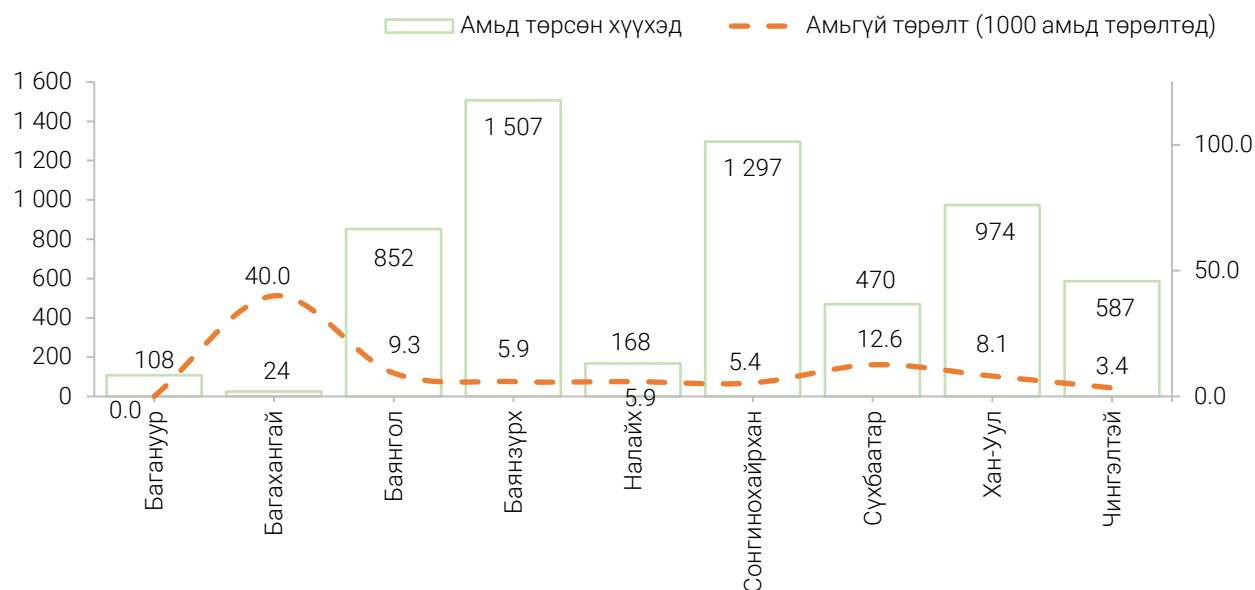
Нийслэлийн хэмжээнд 2022 оны эхний 3 сард 7231 эх амаржсан нь өмнөх оны мөн үеэс 1671 (18.8%) төрөлтөөр буурсан байна. Нийт төрөлтийн 306¹(4.2%) нь НЭМГ-ын харьяа эмнэлэгт, 6925 (95.8%) нь нийслэлд үйл ажиллагаа явуулж буй ЭМЯ-ны харьяа улс болон хувийн хэвшлийн эмнэлэгт амаржсан байна. Нийт амаржсан эхчүүдийн 0.3 хувийг гэрийн төрөлт эзэлж байна.

Хүснэгт 3. Төрсөн хүүхэд, эх, хүүхдийн эндэгдэл, жил бүрийн III сарын эцэст

Үзүүлэлт	2020 I-III	2021 I-III	2022 I-III	$\frac{2022}{2021}$ %
Амаржсан эхийн тоо	9 568	8 903	7 231	-18.8
Гэрийн төрөлт	33	19	23	21.1
Хяналтгүй төрөлт	69	31	18	-41.9
Амьд төрсөн хүүхэд	9 670	8 992	7 273	-19.1
Эхийн эндэгдэл	6	1	1	-
Нэг хүртэл насандаа эндсэн хүүхэд	105	95	91	-4.2
Амьд төрсөн 1000 хүүхэд тутмаас 1 хүртэл насанд эндсэн хүүхэд	10.9	10.6	12.5	1.9

2022 оны эхний 3 сард 7273 хүүхэд мэндэлсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 1719 (19.1%) хүүхдээр цөөн байна. Төрсөн нийт хүүхдийн 1286 (17.7%) нь бусад аймгийн харьяат эхчүүдээс мэндэлжээ.

Зураг 1. Амьд төрсөн хүүхэд, дүүргээр

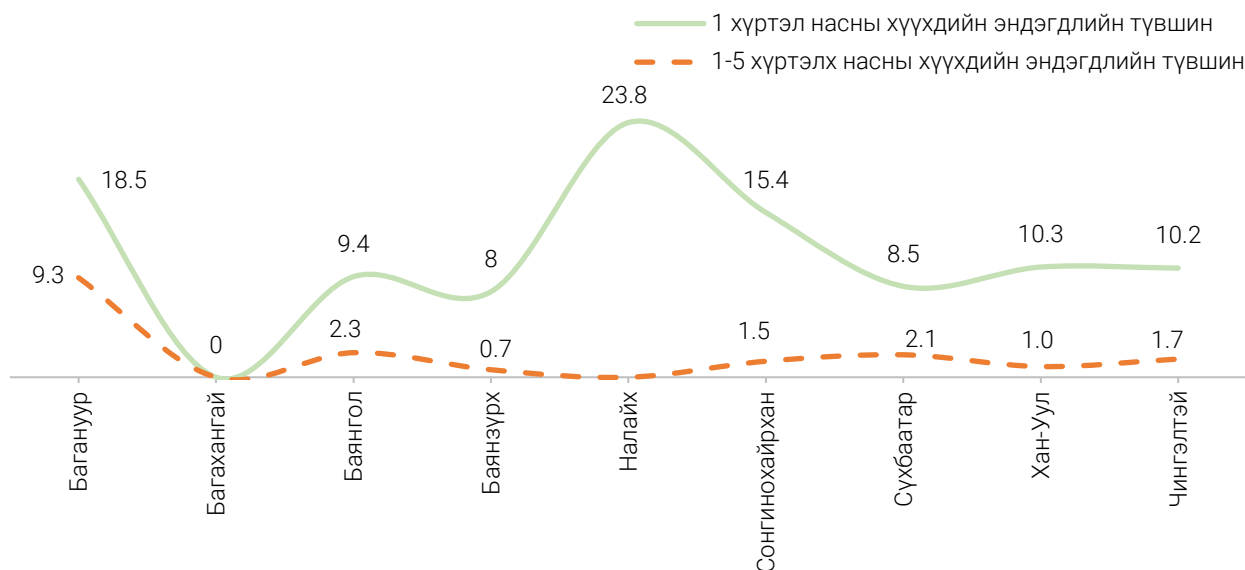

Төрсөн нийт хүүхдийн 3702 (50.9%) нь эрэгтэй, 3571 (49.1%) нь эмэгтэй хүүхэд байна. Амьд төрсөн нийт хүүхдээс 2 ихэр 87 байна.

Амьгүй төрөлтийн 48 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 1 тохиолдлоор буурсан байна. Амьгүй төрөлт Баянгол, Сүхбаатар, Хан-Уул, Багахангай дүүрэгт хотын дунджаас өндөр байна.

¹ 2022 оны 1 дүгээр сараас Нийслэлийн Амаржих газрууд ЭМЯ-ны харьяа болсон.

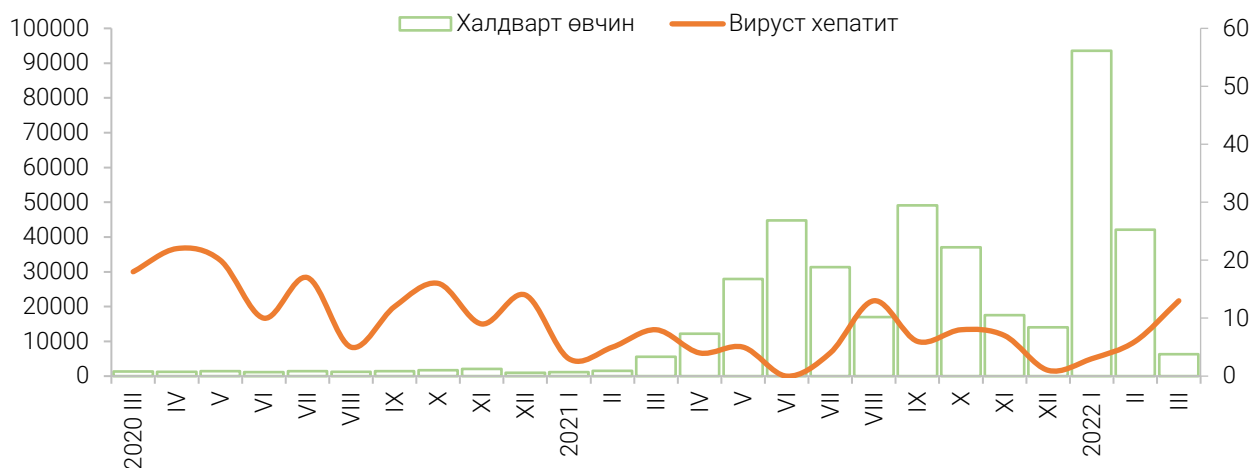
Зураг 2. Хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох), дүүргээр, жил бүрийн III сарын эцэст

2022 оны эхний 3 сард бүртгэгдсэн нялхсын эндэгдлээс Сонгинохайрхан дүүрэгт 20 (22.0%) нь, Баянзүрх дүүрэгт 12 (13.2%) нь, Хан-Уул дүүрэгт 10 (11.0%) нь, Чингэлтэй дүүрэгт 6 (6.6%) нь, Баянгол дүүрэгт 8 (8.8%) нь, Сүхбаатар дүүрэгт 4 (4.4%) нь, Багануур дүүрэгт 2 (2.2%) нь, Налайх дүүрэгт 4 (4.4%) нь, бусад аймгийн харьяат 25 (27.4%), Багахангай дүүрэгт бүртгэгдээгүй байна.

Нийслэлд 2022 оны эхний 3 сард 141981 хүн халдварт өвчнөөр өвчилсөн нь өмнөх оны мөн үеэс 133680 (17.1 дахин их) хүнээр, 10000 хүн тутмаас халдварт өвчнөөр өвчилсөн хүний тоо 895.9 продицимилээр тус тус өссөн байна.

Зураг 3. Халдварт өвчнөөр өвчлөгчид, сараар

Халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийг халдварт өвчний төрлөөр нь авч үзвэл амьсгалын замын цочмог халдварт өвчин 140380 (98.9%), бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчин 1180 (0.8%), гэдэсний халдварт өвчин 246 (0.2%), бусад халдварт өвчин 174 (0.1%) байна.

2022 оны эхний 3 сард **Коронавируст халдвар /COVID-19/-ын** 139835 тохиолдол бүртгэгдэж, нийт халдварт өвчний 98.5 хувийг эзэлж байна.

Хүснэгт 4. Нийслэлд гарсан халдварт өвчин, жил бүрийн III сарын эцэст

Төрөл	Хэмжих нэгж	2020 I-III	2021 I-III	2022 I-III	Өсөлт, бууралт 2022/2021	
					тоо/пункт	хувь
Халдварт өвчнөөр өвчилсөн хүн, бүгд	бодит тоо	4 586	8 301	141 981	133 680	17.1**
	10000 хүнд	31.5	55.9	951.8	895.9	
Үүнээс:						
Вируст гепатит	бодит тоо	59	16	22	6	37.5
	10000 хүнд	0.4	0.	0.15	0.15	
Цусан суулга	бодит тоо	318	5	179	174	35.8**
	10000 хүнд	2.2	0.03	1.2	1.17	
Салхин цэцэг	бодит тоо	940	4	242	238	60.5**
	10000 хүнд	6.5	0.03	1.62	1.59	
Гахай хавдар	бодит тоо	19	0	6	6	-
	10000 хүнд	0.1	0.0	0.04	0.04	
Сальмонеллөз	бодит тоо	44	0	24	24	-
	10000 хүнд	0.3	0.0	0.2	0.2	
Улаан эсэргэнэ	бодит тоо	57	1	9	8	9.0**
	10000 хүнд	0.4	0.01	0.06	0.05	
Хоолны хордлого	бодит тоо	8	0	4	4	-
	10000 хүнд	0.1	0.0	0.03	0.03	
Ёлом	бодит тоо	17	0	4	4	-
	10000 хүнд	0.1	0.0	0.03	0.03	
Бруцеллөз	бодит тоо	5	0	1	1	-
	10000 хүнд	0.0	0.0	0.01	0.01	
Гар хөл амны өвчин	бодит тоо	113	1	36	35	36.0**
	10000 хүнд	0.8	0.01	0.24	0.23	
Тэмбүү	бодит тоо	1 069	545	579	34	6.2
	10000 хүнд	7.3	3.7	3.9	0.2	
Гонококкт халдвар	бодит тоо	675	286	300	14	4.9
	10000 хүнд	4.6	1.9	2.0	0.1	
Трихомониаз	бодит тоо	649	230	299	69	30.0
	10000 хүнд	4.5	1.5	2.0	0.5	
Сүрьеэ	бодит тоо	530	331	283	-48	-14.5
	10000 хүнд	3.6	2.2	1.9	-0.3	
ДОХ	бодит тоо	2	3	2	-1	-33.3
	10000 хүнд	0.0	0.02	0.01	-0.01	
Өөр бүлэгт ангилсан өвчний шалтгаан болох коронавирус – (Covid 19)	бодит тоо	-	6 648	139 835	133 187	21.0**
	10000 хүнд	-	44.8	937.5	892.7	

Ойлголт, тодорхойлолт:

Нярайн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн жилд 0-28 хоногтой эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Нялхсын эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд 1 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд 5 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Эхийн эндэгдлийн харьцаа (100000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд эндсэн эхийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Амьд төрөлт: Жирэмслэлтийн хугацаанаас хамаарахгүйгээр ердийн төрөлтөөр эсвэл мэс ажилбараар ургийг умайнаас гарган авсны дараа нярай амьсгалж байсан, эсвэл амьдын бусад ямар нэгэн шинж тэмдэг, өөрөөр хэлбэл, зүрхний цохилт, хүйний судасны лугшилт, булчингийн тодорхой хөдөлгөөн илэрч байсан зэргийг (хүй эсвэл эхэсийг салгасан эсэхийг харгалзахгүй) хамруулна.

Эндсэн эх: Жирэмсний хугацаанд болон төрөх үедээ эсвэл төрснөөс хойш 42 хоногийн дотор жирэмслэлтийн байрлал, үргэлжилсэн хугацаанаас үл хамааран жирэмслэлт, төрөлт болон түүнийг удирдахтай холбоо бүхий шалтгаанаар эндсэнийг хамруулна.

ЦАГ УУР, АЮУЛТ ҮЗЭГДЭЛ, ОСОЛ (2022 оны 3 дугаар сард)

Агаарын температур с (Үнэмлэхүй их/бага)

10.3°C

Хамгийн дулаан хэм

-20.1°C

Хамгийн хүйтэн хэм

Гал түймрийн тоо

2022 III 597^{24.6%↑}
2021 III 479

Хүний үйл ажиллагаатай
холбоотой осол

1

Химийн бодис

32

Бусад

Байгаль орчны зөрчил

61

ЦАГ УУР, АГААРЫН ЧАНАР, АЮУЛТ ҮЗЭГДЭЛ, ОСОЛ

Нийслэлийн агаарын дундаж хэм 2022 оны 3 дугаар сард дунджаар -5.5°C байв. Энэ нь өмнөх оны мөн үеэс -2.9°C -аар хүйтэн, олон жилийн дундажтай харьцуулбал 1.2°C -аар дулаан байв. Энэ сарын хамгийн дулаан хэм 10.3°C , хамгийн хүйтэн хэм -20.1°C , хур тунадасны нийлбэр 3.2 миллиметр, цасан бүрхүүлийн зузаан 2 см, шороон болон цасан шуургатай өдөр 1, салхины үнэмлэхүй их хурд 16 метр секунд хүрсэн байна.

Хүснэгт 5. Агаарын бохирдолт, $\text{мг}/\text{м}^3$, III сард²

Бодисын нэр		Стандарт хэмжээ	Хэмжилтийн тоо	Хамгийн их хэмжээ	Стандарт хэмжээнээс давсан тохиолдлын тоо	Агаарт байсан дундаж хэмжээ
Хүхэрлэг хий	SO_2	0.050	331	0.343	160	0.076
Азотын давхар исэл	NO_2	0.050	289	0.099	80	0.041
Тоосжилт	PM_{10}	0.100	336	0.277	127	0.095
	$\text{PM}_{2.5}$	0.050	269	0.126	67	0.036
Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл ³	CO	10.000	1 039	10.415	1	1.316
Озон	O_3	0.100	500	0.087	-	0.037

Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 2022 оны 3 дугаар сард Улаанбаатар хотын агаар дахь хүхэрлэг хийн дундаж агууламж $0.004 \text{ мг}/\text{м}^3$ (5.7%)-ээр, $\text{PM}_{2.5}$ тоосонцрын дундаж агууламж $0.002 \text{ мг}/\text{м}^3$ (4.4%)-ээр, азотын давхар ислийн дундаж агууламж $0.007 \text{ мг}/\text{м}^3$ (19.4%)-ээр тус тус их байсан бол PM_{10} тоосонцрын дундаж агууламж $0.007 \text{ мг}/\text{м}^3$ (6.9%)-ээр бага байна.

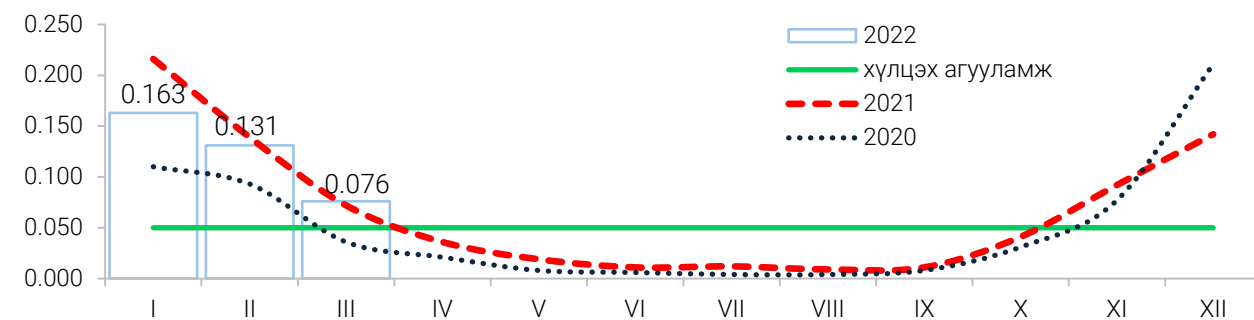
Хүснэгт 6. Улаанбаатар хотын агаар дахь бохирдуулах бодисын агууламж агаарын чанарын стандарт хүлцэх агууламжаас давсан тохиолдлын тоо, станц, 2022 оны III сард

Станцын байршил	Хүхэрлэг хий (SO_2)	Азотын давхар исэл (NO_2)	Нүүрс төрөгчийн дутуу исэл (CO)	Тоос (PM_{10})	Тоос ($\text{PM}_{2.5}$)
Нийт	160	80	1	127	67
Мишээл экспо	1	-	-	-	-
Баруун 4 зам	11	31	-	11	6
Тахилт	31	23	-	18	11
13-р хороолол	-	19	-	14	-
100-н айл	11	-	-	18	-
Цахилгаан станц	4	6	-	20	-
Ургах наран хороолол	-	-	-	7	-
Хайлааст	20	-	-	14	21
5-н буудал	20	-	-	4	13
Богд хааны ордон музей	-	1	-	2	-
Нисэх	4	-	-	19	11
Толгойт	-	-	-	-	3
Зурагт	21	-	1	-	2
Амгалан	25	-	-	-	-
Баянхошуу	12	-	-	-	-

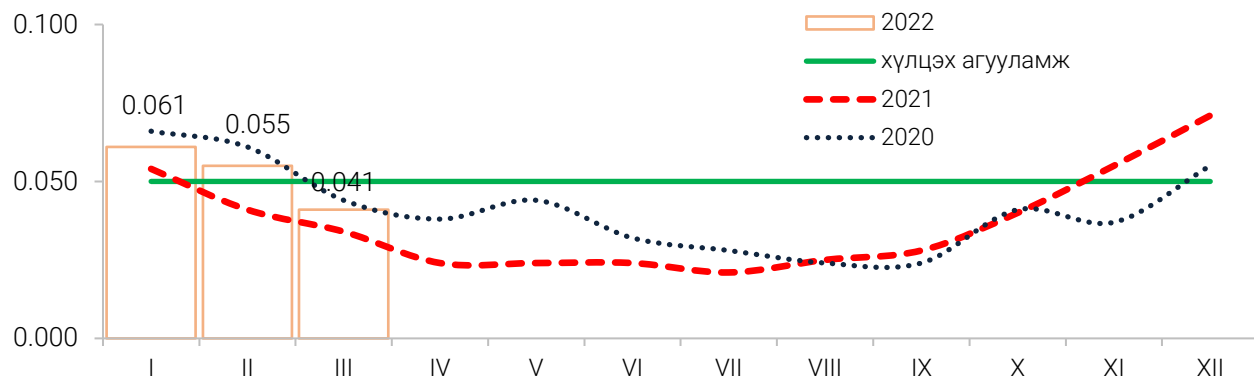
² Эх үүсвэр: Цаг уур, орчны шинжилгээний газар

³ 8 цагийн дундаж

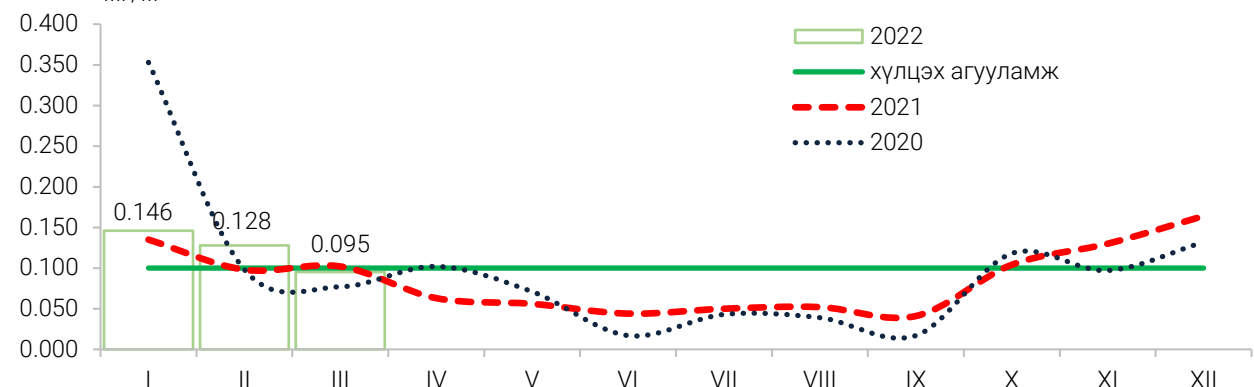
Зураг 4. Улаанбаатар⁴ хотын агаар дахь хүхэрлэг хийн агууламж, 13 станцын дундаж, мг/м³

Зураг 5. Улаанбаатар⁴ хотын агаар дахь азотын давхар ислийн агууламж, 10 станцын дундаж, мг/м³

Зураг 6. Улаанбаатар⁴ хотын агаар дахь 10 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж, 12 станцын дундаж, мг/м³

Туул голын усны бохирдол:

Байгаль орчны хэмжил зүйн төв лабораторийн 2022 оны 3 дугаар сарын 16-ны өдөр хийсэн хэмжилтээр Туул голын усны найрлага Туул-Налайх харуул цэгийн орчимд хэвийн, Туул-Сонгино доод харуул цэгийн орчимд хүчилтөрөгч 18.8 дахин бага, биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч 58 дахин, нитритийн нэгдэл 1.8 дахин, амони азот 62.8 дахин, эрдэс фосфор 24.5 дахин хүлцэх хэмжээнээс давж Туул голын ус бохирдолтой хэвээр байна.

Хүснэгт 7. Нийслэлийн гадаргын усны найрлага, мг/м³, III сард⁵

Үзүүлэлт		Стандарт хэмжээ	“Туул-Налайх” харуул цэг		“Туул-Сонгино доод” харуул цэг	
			Хэмжээ	Бодисын хэтрэлт	Хэмжээ	Бодисын хэтрэлт
Хүчилтөрөгч	O ₂	≥6	5.85	Хэвийн	0.32	18.8 дахин бага
Биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч	BXX ₅	≤3	1.3	Хэвийн	174	58 дахин
Нитритийн нэгдэл	NO ₂	≤0.02	0.006	Хэвийн	0.036	1.8 дахин
Амони азот	NH ₄	≤0.5	0.12	Хэвийн	31.4	62.8 дахин
Эрдэс фосфор	P	≤0.1	0.007	Хэвийн	2.448	24.5 дахин

⁴ Багануур, Багахангай, Налайх дүүрэгт агаарын бохирдол хэмжих харуул цэг байхгүй.

⁵ Эх үүсвэр: Байгаль орчны хэмжил зүйн төв лаборатори

Хүснэгт 8. Улаанбаатар хотын агаар дахь бохирдуулагч бодисын хоногийн дундаж агууламж, мг/м³, III сард

Агаарын бохирдлын үзүүлэлт		Мишээл Экспо төв	Баруун 4 зам	Тахилт	13-р хороолол	100-н айл	Цахилгаан станц	Ургах наран хороолол	Хайлааст	5-н буудал	Богд хааны ордон музей	Нисэх	Толгойт	Зурагт	Амгалан	Баянхошуу
Хүхэрлэг хий SO ₂	Дундаж	0.024	0.046	0.191	-	0.042	0.035	0.015	0.077	0.057	0.021	0.059	-	0.199	0.149	0.070
	Хамгийн их XXX*-с давсан хувь	0.079	0.080	0.321	-	0.068	0.057	0.029	0.144	0.097	0.034	0.224	-	0.343	0.244	0.186
	Хэмжилтийн тоо	5.0	35.0	100.0	-	35.0	13.0	-	71.0	64	-	36.0	-	100.0	100.0	54
		19	31	31	-	31	31	19	28	31	31	11	-	21	25	22
Азотын давхар исэл NO ₂	Дундаж	-	0.082	0.057	0.053	-	0.043	0.024	0.030	0.031	0.036	0.026	-	-	0.029	-
	Хамгийн их XXX*-с давсан хувь	-	0.099	0.083	0.072	-	0.068	0.034	0.043	0.047	0.052	0.042	-	-	0.045	-
	Хэмжилтийн тоо	-	100.0	74.0	61.0	-	19.0	-	-	-	3.0	-	-	-	-	-
		-	31	31	31	-	31	31	31	31	31	22	-	-	19	-
Нүүрс төрөгчийн дутуу исэл, CO**	Дундаж	0.753	1.429	2.654	1.154	0.991	0.898	0.472	2.254	-	0.518	1.046	-	2.753	0.866	-
	Хамгийн их XXX*-с давсан хувь	1.641	5.932	8.938	4.523	2.929	2.248	4.677	6.285	-	1.039	2.658	-	10.415	3.368	-
	Хэмжилтийн тоо	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.0	-	-
		93	93	93	83	86	93	93	93	-	93	64	-	72	83	-
Тоос PM ₁₀	Дундаж	0.044	0.092	0.121	0.101	0.115	0.147	0.083	0.103	0.076	0.054	0.158	0.044	-	-	-
	Хамгийн их XXX*-с давсан хувь	0.080	0.168	0.215	0.186	0.277	0.238	0.142	0.195	0.141	0.128	0.25	0.087	-	-	-
	Хэмжилтийн тоо	-	35.0	58.0	45.0	58.0	80.0	27.0	45.0	17.0	6.0	83.0	-	-	-	-
		30	31	31	31	31	25	26	31	23	31	23	23	-	-	-
Тоос PM _{2.5}	Дундаж	-	0.034	0.048	0.022	-	-	-	0.063	0.055	0.006	0.051	0.030	0.027	0.019	-
	Хамгийн их XXX*-с давсан хувь	-	0.059	0.111	0.036	-	-	-	0.126	0.105	0.020	0.079	0.068	0.074	0.048	-
	Хэмжилтийн тоо	-	19.0	35.0	-	-	-	-	68.0	62.0	-	48.0	13.0	9.0	-	-
		-	31	31	31	-	-	-	31	21	31	23	23	22	25	-
Озон O ₃ **	Дундаж	-	-	-	0.026	0.020	-	-	-	-	-	0.046	0.036	0.043	0.051	-
	Хамгийн их XXX*-с давсан хувь	-	-	-	0.083	0.037	-	-	-	-	-	0.085	0.075	0.087	0.077	-
	Хэмжилтийн тоо	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		-	-	-	93	93	-	-	-	-	-	78	81	72	83	-

* Хүлцэх хэм хэмжээ,

**CO, O₃-ийн хэмжилтийг 8 цагийн дунджаар тооцсон

Байгаль орчны зөрчил:

Нийслэлийн хэмжээнд 2022 оны эхний 3 сард байгаль орчныг хамгаалах хууль, тогтоомжийг зөрчсөн 61 зөрчлийг илрүүлжээ. Илрүүлсэн нийт зөрчлийн 24.6 хувийг ан амьтны зөрчил, 39.3 хувийг газрын зөрчил, 24.6 хувийг геодези зураг зүй, кадастрын зөрчил, 1.6 хувийг газрын хэвлий, ашигт малтмал, уул уурхайн зөрчил, 1.6 хувийг усны зөрчил, 3.3 хувийг байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний зөрчил, 5.0 хувийг агаар, химийн хорт бодисын зөрчил тус тус эзэлж байна. Илрүүлсэн нийт зөрчилд 52.2 сая төгрөгийн торгууль ногдуулсан байна.

Хүснэгт 9. Байгаль орчны зөрчил, төрлөөр, 2022 оны эхний III сард⁶

Илрүүлсэн зөрчил, төрлөөр	2021 I-III			2022 I-III		
	Үзлэг шалгалт	Илрүүлсэн зөрчил	Торгууль (сая төгрөг)	Үзлэг шалгалт	Илрүүлсэн зөрчил	Торгууль (сая төгрөг)
Бүгд	56	56	173.5	61	61	132.7
Ой	-	-	-	-	-	-
Ан, амьтан	13	13	16.6	15	15	10.1
Газрын	23	23	54.0	24	24	106.0
Ус	2	2	87.8	1	1	1.5
Ургамал, хөрсний бохирдол	-	-	-	-	-	-
Агаар, химийн хорт бодис	1	1	3.0	3	3	9.0
Газрын хэвлий, ашигт малтмал, уул уурхай	2	2	2.0	1	1	1.5
Геодези зураг зүй, кадастр	12	12	3.1	15	15	3.6
Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ	2	2	6.0	2	2	1
Бусад	1	1	1.0	-	-	-

АЮУЛТ ҮЗЭГДЭЛ, ОСОЛ

Нийслэл хотын нутаг дэвсгэрт 2022 оны эхний 3 сард 33 гамшиг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 8.3 хувиар буурсан байна. Хүний үйл ажиллагаатай холбоотой осолд химийн бодисын 1 осол, бусад төрлийн 32 осол бүртгэгджээ. Гамшигийн улмаас 6 хүн амь насаа алдаж, 16 хүнийг аварч, гамшигийн уршгийг арилгах ажилд нийт 1.0 сая төгрөг зарцуулжээ.

Хүснэгт 10. Гал түймрийн тоо, дүүргээр, жил бүрийн эхний III сард

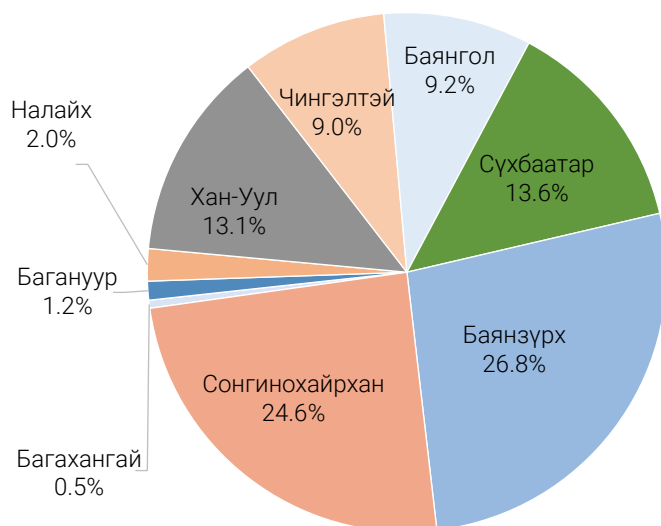
Дүүрэг	2017 I-III	2018 I-III	2019 I-III	2020 I-III	2021 I-III	2022 I-III	2022 2021 %
Нийслэлийн дүн	583	626	813	453	479	597	124.6
Багануур	7	6	9	4	7	7	100.0
Багахангай	0	1	3	3	0	3	-
Баянгол	91	82	101	63	50	55	110.0
Баянзүрх	121	167	219	104	116	160	137.9
Налайх	21	20	16	13	12	12	100.0
Сонгинохайрхан	140	158	195	119	121	147	121.5
Сүхбаатар	70	71	97	49	62	81	130.6
Хан-Уул	57	58	81	44	50	78	156.0
Чингэлтэй	76	63	92	54	61	54	88.5

Нийслэл хотод 2022 оны эхний 3 сард ахуйн 597 гал түймэр гарч өмнөх оны мөн үеэс 24.6 хувиар өссөн. Гал түймрийн улмаас 7 хүн амь насаа алдаж, 12 хүн түлэгдэж гэмтсэн байна. Худал дуудлагын тоо 6 бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 1 (12.5%)-аар буурав.

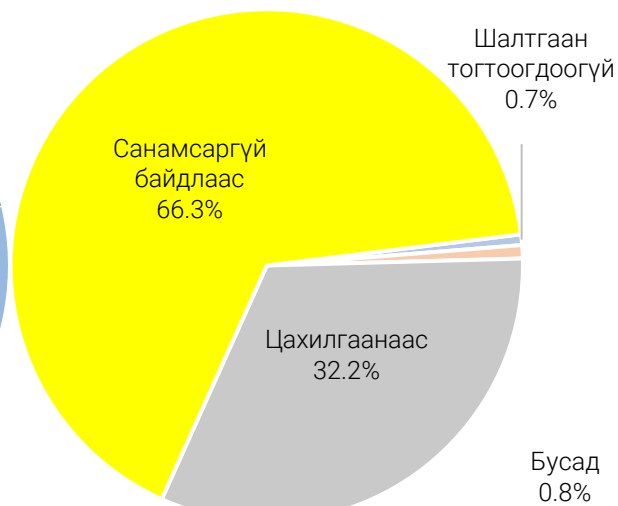
Гал түймрийн аюулаас 663 хүн, 100 байшин барилга, 29.8 тэрбум төгрөгийн эд хөрөнгийг аварсан байна. Гал түймрийг гарсан шалтгаанаар нь ангилбал цахилгаанаас 192, санамсаргүй байдлаас 396, шалтгаан тогтоогдоогүй 4, бусад шалтгаанаар 5 гал түймэр гарчээ.

⁶ Эх үүсвэр: НМХГ-ын Байгаль орчин, геологи, уул уурхайн хяналтын хэлтэс

Зураг 7. Гал түймэр, байршлаар

Зураг 8. Гал түймэр, шалтгаанаар

Гал түймэрт 351 гэр, орон сууц, 23 барилга байгууламж, тоног төхөөрөмж, 51 машин техник, малын 1 хашаа, саравч, бусад төрлийн 171 объект өртжээ. Гал түймэрт иргэний хувийн өмчийн 472, төрийн өмчийн 104, хувийн аж ахуйн нэгж, хамтын болон гадаад улсын өмчийн 2, байгууллагын өмчийн 20 объект өртөж, нийт 1245.1 сая төгрөгийн хохирол учирсан байна.

Нийслэлийн Онцгой байдлын газраас 2022 оны эхний 3 сард 21 барилгын зураг төсөл, мөн ашиглалтад хүлээн авч буй 46 барилгад хяналт тавьж ажиллажээ. Түүнчлэн 75197 айл өрх, 1523 объектод үзлэг шалгалт хийж, 5632 галын зөрчил илрүүлж, 2 байгууллагын үйл ажиллагааг нь зогсоож, байгууллага, албан тушаалтан, иргэнд 495 заавал биелүүлэх албан шаардлага, 689 мэдэгдэл хүргүүлж, 35.5 сая төгрөгийн торгууль ногдуулсан байна.

Ойлголт, тодорхойлолт

Агаарын бохирдол: Агаар мандалд нэг буюу хэд хэдэн химийн бодис дагнасан буюу хавсарсан байдлаар хүн, амьтан, ургамлын аймгийн амьдрал, ахуйн нөхцөл, үйл ажиллагаанд сөрөг нөлөөлөл үзүүлж, стандартаар тогтоосон хүлцэх хэм хэмжээнээс давсан агаар дахь бохирдуулах бодис тодорхой хугацаагаар байхыг ойлгоно.

Аюулт үзэгдэл: Хүчтэй цасан болон шороон шуурга, ган, зуд, үер, газар хөдлөлт, цөлжилт болох, гал түймэр, хүн, мал, амьтны болон ургамлын гоц халдварт өвчин гарах, хортон мэрэгчид тархах зэргийг ойлгоно.

Гамшиг: Аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой осол, алан хядах ажиллагаа, дэлбэрэлтийн улмаас олон хүний эрүүл мэнд, амь нас хохирох, мал, амьтан олноор хорогдох, эд хөрөнгө, хүрээлэн байгаа орчинд улс, орон нутгийн дотоод нөөц боломжоос давсан хохирол учрахыг ойлгоно.

Зөвшөөрөгдөх түвшин: Хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх агаар дахь физикийн бохирдуулагчийн зөвшөөрөгдөх түвшинг ойлгоно.

Хүлцэх агууламж: Хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх агаар дахь химийн бохирдуулагчийн зөвшөөрөгдөх хэмжээг ойлгоно.

ГЭМТ ХЭРЭГ (2022 оны эхний 3 сард)

МОНГОЛ

Нийт бүртгэгдсэн гэмт хэрэг (дүүргээр)

2021 I-III

3 424

2022 I-III

7 776

↑
2.3 дахин их

↓ ↑ Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад, хувиар

Гэмт хэргийн улмаас

Хохирсон хүн

7 564

Гэмтсэн хүн

1 699

Нас барсан хүн

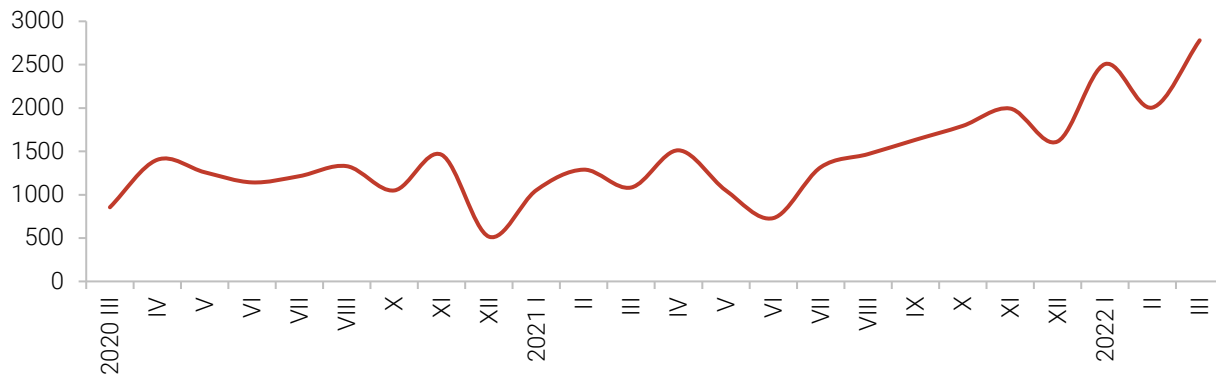
151

ГЭМТ ХЭРЭГ

2022 оны эхний 3 сард 7776 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 4352 (2.3 дахин их) хэргээр, гэмт хэргийн илрүүлэлт 44.0 хувьтай байгаа нь 13.5 пунктээр тус тус өссөн байна.

Гэмт хэргийн улмаас 1699 хүн гэмтэж осолдон, 151 хүн нас барж, төр ард иргэдэд 107.0 тэрбум төгрөгийн хохирол учруулснаас 61.1 тэрбум (57.1%) төгрөгийг нөхөн төлүүлжээ.

Зураг 9. Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг, сараар

Бүртгэгдсэн нийт гэмт хэргийн 40.4 хувийг залилан, 21.0 хувийг хулгайн, 20.8 хувийг хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг, 2.0 хувийг хөдөлгөөний аюулгүй байдал ашиглалтын журмын эсрэг, 1.8 хувийг дээрэм, 1.5 хувийг бусдын хөрөнгө ашиглах, 1.0 хувийг хүчин, 0.5 хувийг хүн амь, 1.3 хувийг бусдыг амиа хорлоход хүргэх, 9.7 хувийг бусад гэмт хэрэг тус тус эзэлж байна.

Хүснэгт 11. Бүртгэгдсэн нийт гэмт хэрэг, төрлөөр, жил бүрийн III сарын эцэст

Төрөл	Гэмт хэргийн тоо			Өсөлт, бууралт, 2022/2021	
	2020 I-III	2021 I-III	2022 I-III	Тоо	Хувь
Нийслэлийн дүн	5 260	3 424	7 776	4 352	2.3**
Хүний амь	23	31	36	5	16.1
Хүчин	53	50	77	27	54.0
Дээрэм	148	41	141	100	3.4**
Хулгай	1 698	581	1 630	1 049	2.8**
Залилан	1 151	1 098	3 142	2 044	2.9**
Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг	1 233	907	1 622	715	78.8
Хөдөлгөөний аюулгүй байдал ашиглалтын журам зөрчих	119	59	155	96	2.6**
Бусдыг амиа хорлоход хүргэх	91	43	98	55	2.3**
Ашиглах	123	55	118	63	2.1**
Танхайрах	5	1	1	-	-
Бусад	616	558	756	198	35.5

2022 оны эхний 3 сард 15420 хүн эрүүлжүүлэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 1691 (12.3%) хүнээр өссөн байна.

Хүснэгт 12. Бүртгэгдсэн нийт гэмт хэрэг, дүүргээр, жил бүрийн III сарын эцэст

Дүүрэг	Бүртгэгдсэн нийт гэмт хэрэг			Өсөлт, бууралт 2022/2021	
	2020 I-III	2021 I-III	2022 I-III	Тоо	Хувь
Нийслэлийн дүн	5 260	3 424	7 776	4 352	2.3**
Багануур	41	45	55	10	22.2
Багахангай	12	6	5	-1	-16.7
Баянгол	836	488	1 798	1 310	3.7**
Баянзүрх	1 324	859	1 959	1 100	2.3**
Налайх	87	51	107	56	2.1**
Сонгинохайрхан	987	627	1 247	620	98.9
Сүхбаатар	912	456	961	505	2.1**
Хан-Уул	626	536	729	193	36.0
Чингэлтэй	435	356	915	559	2.6**

2022 оны эхний 3 сард бүртгэгдсэн нийт гэмт хэргийн 6947 (89.3%) нь хөнгөн хэрэг, 829 (10.7%) нь хүнд хэрэг байна.⁷

Хүснэгт 13. Гэмт хэрэг бүртгэгдэх үед сэжигтнээр тооцвол зохих этгээд нь тогтоогдоогүй хэргийн тоо, дүүргээр, 2022 оны 3 дугаар сарын эцэст

Дүүрэг	Хэрэг бүртгэлтийн хэргийн тоо	Үүнээс:	Гэмт хэргийн илрүүлэлтийн хувь
		Эрүүгийн хэрэг үүсгэж, яллагдагчаар татсан хэрэг	
Нийслэлийн дүн	6 939	3 050	44.0
Багануур	41	17	41.5
Багахангай	2	1	50.0
Баянгол	1 616	842	52.1
Баянзүрх	1 759	726	41.3
Налайх	66	30	45.5
Сонгинохайрхан	1 138	377	33.1
Сүхбаатар	829	292	35.2
Хан-Уул	691	300	43.4
Чингэлтэй	797	465	58.3

Зураг 10. Гэмт хэргийн илрүүлэлт, 2022 оны III сарын эцэст

⁷ Монгол Улсын Эрүүгийн тухай хууль шинэчлэгдэн батлагдаж, 2017 оны 05 дугаар сарын 11-ний өдрөөс хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор гэмт хэргийг хөнгөн, хүнд гэж 2 ангилдаг болсон.

Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчийн тоо 2022 оны III сард 4023 болж, өмнөх оны мөн үеэс 2246 (2.7 дахин их) хүнээр өссөн байна.

Нийт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчийн 786 (19.5%) нь согтуугаар, 327 (8.1%) нь бүлэглэн үйлдсэн гэмт хэрэг байна. Сэжигтэн, яллагдагчийн 275 (6.8%) нь хүүхэд, 1241 (30.8%) нь эмэгтэйчүүд байна.

Хүснэгт 14. Бүртгэгдсэн хулгайн гэмт хэрэг, дүүргээр, жил бүрийн III сарын эцэст

Дүүрэг	Хулгайн гэмт хэргийн тоо, бүгд			Үүнээс: Хувийн өмчийн хулгайн гэмт хэргийн тоо		
	2020 I-III	2021 I-III	2022 I-III	2020 I-III	2021 I-III	2022 I-III
Нийслэлийн дүн	1 698	581	1 630	1 482	470	1 367
Багануур	9	2	7	7	2	6
Багахангай	3	0	1	3	0	1
Баянгол	226	81	309	165	51	244
Баянзүрх	486	156	365	412	121	299
Налайх	19	5	15	18	5	14
Сонгинохайрхан	397	146	397	372	134	342
Сүхбаатар	258	63	251	232	51	211
Хан-Уул	119	75	150	109	69	131
Чингэлтэй	181	53	135	164	37	119

Ойлголт, тодорхойлолт:

Гэмт хэрэг: Монгол Улсын Эрүүгийн хуулийн тусгай ангид заасан нийгэмд аюултай гэм буруутай үйлдэл, эс үйлдэхүйг ойлгоно.

16, түүнээс дээш насны 10000 хүнд ногдох бүртгэгдсэн гэмт хэрэг: Тухайн хугацаанд бүртгэгдсэн нийт гэмт хэргийн тоог 16, түүнээс дээш насны хүн амын жилийн дундаж тоонд харьцуулж, 10000- аар үржүүлж тооцно.

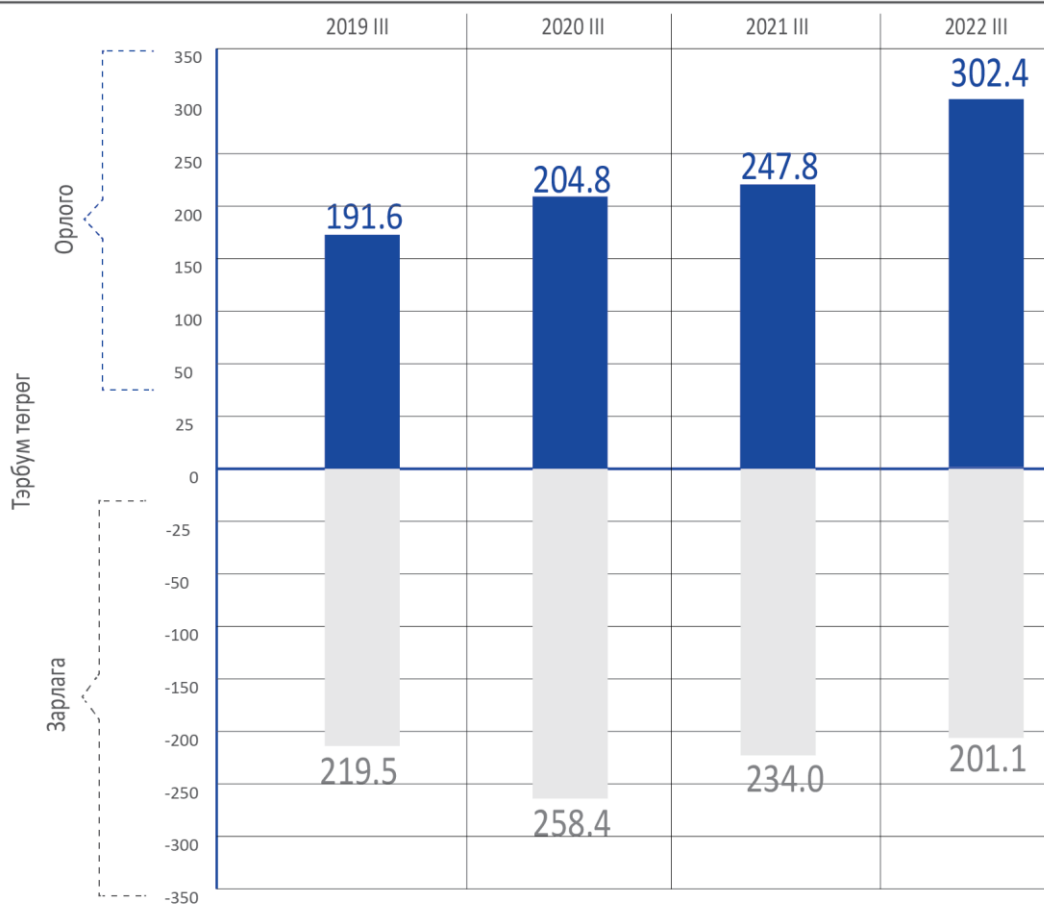
Хохирогч: Монгол Улсын “Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай” хуульд заасны дагуу гэмт хэргийн улмаас амь нас, эрүүл мэнд, бусад эрх, эрх чөлөө, эд хөрөнгийн болон эд хөрөнгийн бус хохирол хүлээсэн хүн, хуулийн этгээдийг ойлгоно.

Гэмт хэргийн хохирол: Монгол Улсын Эрүүгийн хуулийн тусгай ангид заасан гэмт хэргийн улмаас хүний амь нас, эрүүл мэнд, эд хөрөнгө, бусад эрх, эрх чөлөө, нийтийн болон үндэсний ашиг сонирхол, аюулгүй байдалд шууд учирсан үр дагаврыг гэмт хэргийн хохиролд тооцно.

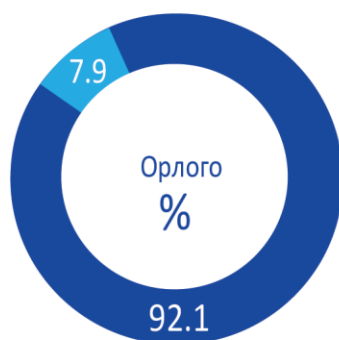
Яллагдагч: Монгол Улсын “Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай” хуульд заасны дагуу эрүүгийн хэрэг үүсгэж яллагдагчаар татах тогтоолтой танилцсан сэжигтнийг ойлгоно.

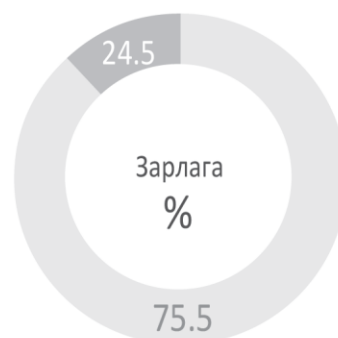
ТӨСӨВ (2022 оны эхний 3 сард)

Төсвийн орлого, зарлагын бүтэц

- Татварын орлого
- Татварын бус орлого

- Урсгал зардал
- Хөрөнгийн зардал

Хүснэгт 16. Нийслэлийн төсвийн орлого, сая төгрөг, эхний III сард

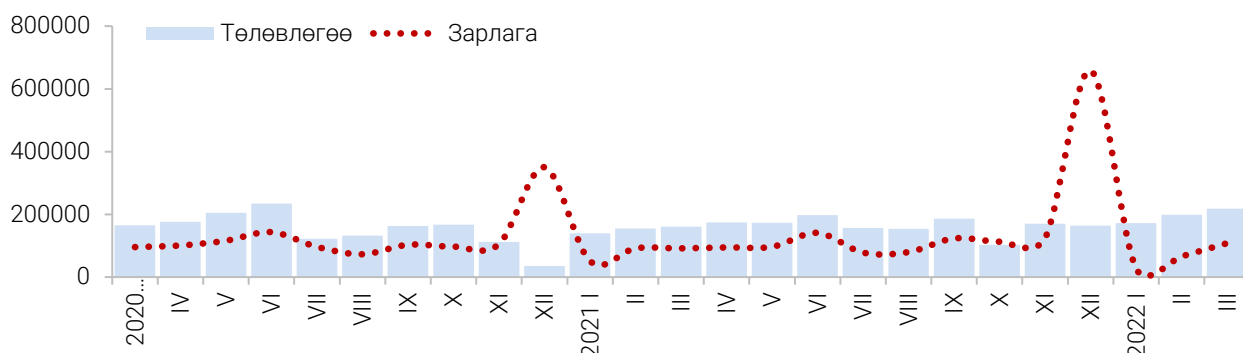
Үзүүлэлт	Төлөвлөсөн	Гүйцэтгэл	Биелэлтийн хувь
Нийт орлого	340 679.1	302 401.0	88.8
1. Татварын орлого	285 599.4	278 439.0	97.5
Орлогын албан татвар	213 991.5	218 790.2	102.2
Хувь хүний орлогын албан татвар	213 991.5	195 189.5	91.2
Цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын	153 795.9	123 428.7	80.3
Үйл ажиллагааны орлогын	7 601.3	27 449.4	3.6**
Хөрөнгийн орлого	25 980.4	17 451.0	67.2
Хөрөнгө борлуулсны орлогын	9 760.0	10 965.3	112.3
Шууд бус орлого	16 853.9	15 895.1	94.3
Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар	-	23 600.7	-
Хөрөнгийн албан татвар	36 064.7	25 880.1	71.8
Үл хөдлөх хөрөнгийн албан татвар	19 516.4	15 547.0	79.7
Бууны албан татвар	105.9	94.5	89.2
Малд ногдуулах албан татвар	54.7	22.8	41.7
Авто тээврийн ба өөрөө явагч хэрэгслийн	16 387.7	10 215.8	62.3
Бусад татвар, төлбөр, хураамж	35 543.2	33 768.7	95.0
Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	13 591.2	9 883.3	72.7
Газрын төлбөр	18 642.8	21 365.1	114.6
Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	1 059.2	398.5	37.6
Бусад татвар	2 250.0	2 121.8	94.3
2. Татварын бус орлого	55 079.7	23 962.0	43.5
Нийтлэг татварын бус орлого	50 579.7	23 962.0	47.4
Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	2 869.7	1 763.3	61.4
Торгуулийн орлого	22 809.3	15 146.4	66.4
Түрээсийн орлого	606.3	484.1	79.8
Бусад орлого	24 294.4	6 568.2	27.0
Өмч хувьчлал	4 500.0	-	-

Хүснэгт 17. Нийслэлийн төсвийн зарлага, сая төгрөг, эхний III сард

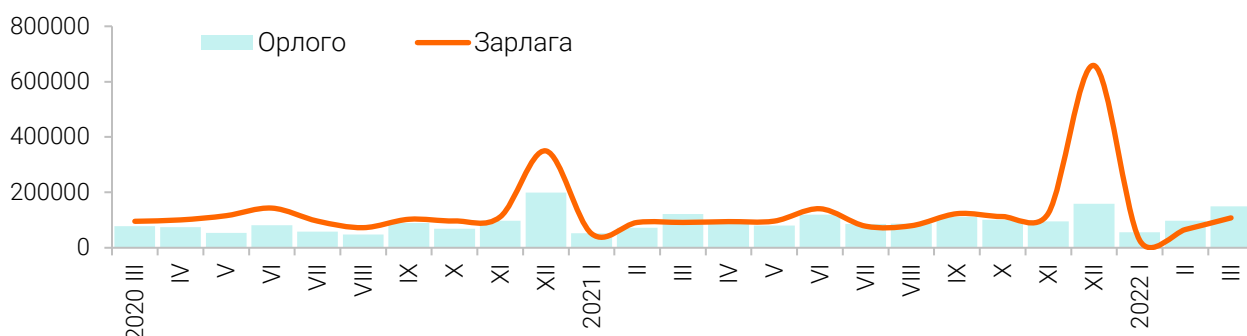
Дүүрэг	Зарлага			
	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
Нийслэлийн дүн	588 471.8	201 077.2	387 394.6	34.2%
Багануур	2 963.9	2 177.2	786.7	73.5%
Багахангай	1 458.3	1 057.4	400.9	72.5%
Баянгол	42 775.7	17 153.0	25 622.7	40.1%
Баянзүрх	52 211.3	15 544.7	36 666.6	29.8%
Налайх	5 233.9	3 428.4	1 805.5	65.5%
Сонгинохайрхан	20 831.5	12 869.7	7 961.8	61.8%
Сүхбаатар	90 044.6	18 055.1	71 989.5	20.1%
Хан-Уул	63 135.3	23 606.2	39 529.1	37.4%
Чингэлтэй	34 292.5	21 416.5	12 876.0	62.5%
Хотын шууд	275 524.8	85 769.0	189 755.8	31.1%

2022 оны эхний 3 сард нийслэлийн төсвөөс нийслэл, дүүргийн байгууллагуудын төлөвлөсөн үйл ажиллагааны зардлын 201.1 (34.2%) тэрбум төгрөгийг санхүүжүүлжээ. Өөрөөр хэлбэл нийслэл, дүүргийн байгууллагууд батлагдсан төсвийнхөө 387.4 (65.8%) тэрбум төгрөгийг зарцуулаагүй байна.

Зураг 12. Нийслэлийн төсвийн зарлага, сая төгрөг

Зураг 13. Нийслэлийн төсвийн орлого, зарлага, сая төгрөг

Ойлголт, тодорхойлолт:

Татварын орлого: Орлогын албан татвар, нийгмийн даатгалын орлого, хөрөнгийн албан татвар, нэмэгдэл өртгийн албан татвар, онцгой албан татвар, тусгай зориулалтын орлого, гадаад үйл ажиллагааны орлого, бусад татвар, төлбөр, хураамжаас бүрдэнэ.

Татварын бус орлого: Нийтлэг татварын бус орлого, хөрөнгийн орлого, тусламжийн орлого, улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлгээс бүрдэнэ.

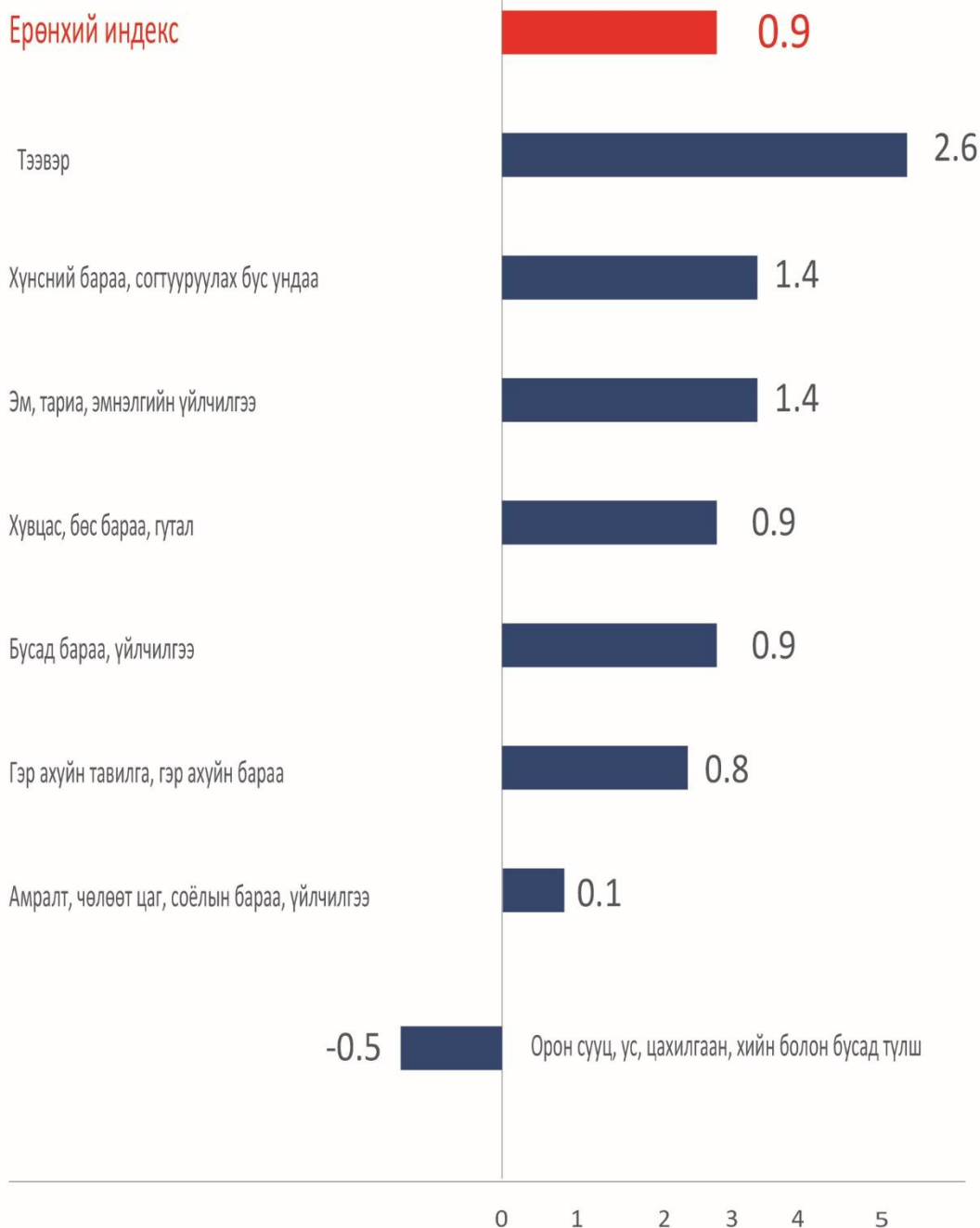
Төсвийн орлого: Ирээдүйн өв сан, тогтворжуулалтын сан болон тэнцвэржүүлсэн орлогоос бүрдэнэ.

Урсгал зардал: Бараа, ажил, үйлчилгээний зардал, зээлийн үйлчилгээний төлбөр, татаас ба урсгал шилжүүлгээс бүрдэнэ.

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС (2022 оны 3 дугаар сард)

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС

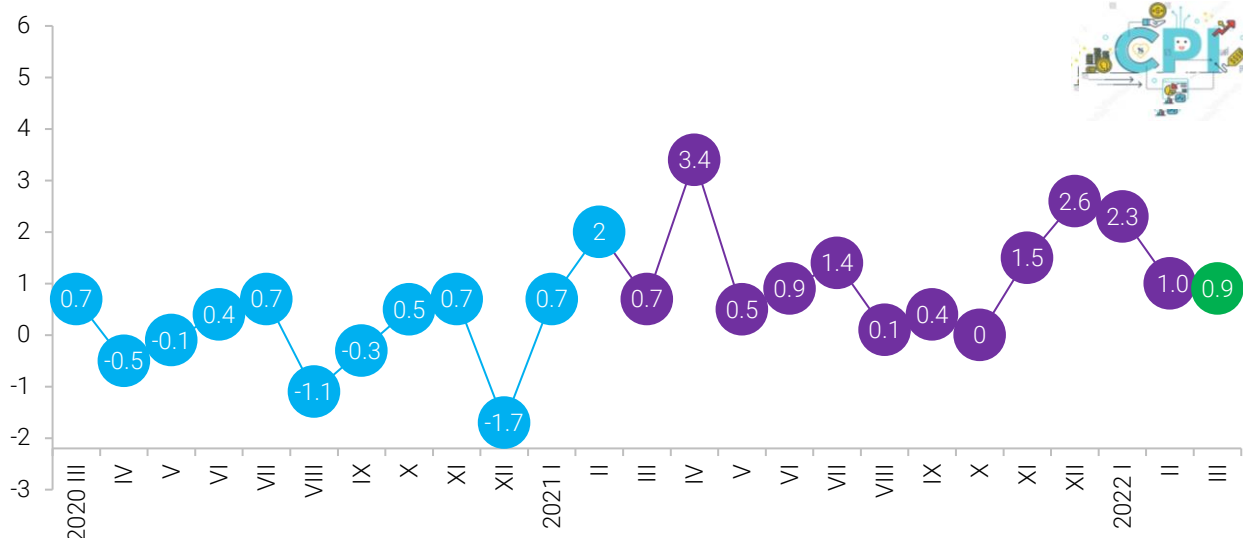

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНЭ

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнийн индекс өмнөх оны мөн үеэс 15.8 хувиар өслөө.

2022 оны 3 дугаар сарын хэрэглээний үнийн индекс 2021 оны жилийн эцэстэй харьцуулахад 4.2 хувь, өмнөх сартай харьцуулахад 0.9 хувиар тус тус өссөн байна.

Зураг 14. Хэрэглээний үнийн индекс

Хэрэглээний үнийн индекс 2022 оны 3 дугаар сарыг өмнөх оны жилийн эцэстэй харьцуулахад 4.2 хувиар өсөхөд хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа бүлгийн үнэ 5.6 хувь, согтууруулах ундаа, тамхи, мансууруулах бодис бүлгийн үнэ 1.4 хувь, хувцас, бөс бараа, гутал бүлгийн үнэ 6.8 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш бүлгийн үнэ 2.4 хувь, гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа бүлгийн үнэ 5.0 хувь, эм тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ бүлгийн үнэ 11.0 хувь, тээврийн бүлгийн үнэ 3.0 хувь, холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ бүлгийн үнэ 1.9 хувь, амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ бүлгийн үнэ 0.7 хувь, зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ бүлгийн үнэ 0.9 хувь, бусад бараа, үйлчилгээ бүлгийн үнэ 5.9 хувиар тус тус өссөн нь нөлөөлсөн байна.

Хүснэгт 18. Хэрэглээний үнийн индекс, барааны бүлгээр

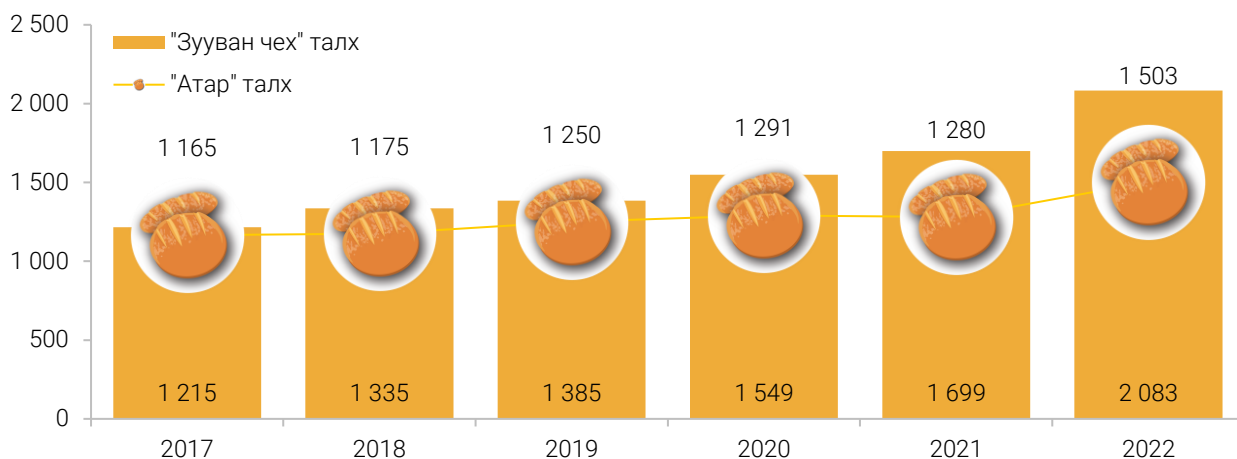
Бараа, үйлчилгээний бүлгийн нэр	<u>2021-III</u> 2020-III	<u>2022-III</u> 2021-III	<u>2022-III</u> 2021-XII	<u>2022-III</u> 2022-II
Ерөнхий индекс	102.0	115.8	104.2	100.9
Хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа	108.9	118.7	105.6	101.4
Согтууруулах ундаа, тамхи, мансууруулах бодис	102.8	108.5	101.4	100.0
Хувцас, бөс бараа, гутал	100.9	112.2	106.8	100.9
Орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш	90.6	118.0	102.4	99.5
Гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа	102.4	111.1	105.0	100.8
Эм тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	104.3	118.0	111.0	101.4
Тээвэр	95.0	124.1	103.0	102.6
Холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ	100.3	105.6	101.9	100.0
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	100.7	103.1	100.7	100.1
Боловсролын үйлчилгээ	101.4	105.9	100.0	100.0
Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ	108.7	116.7	100.9	100.0
Бусад бараа, үйлчилгээ	105.5	116.3	105.9	100.9

2022 оны 3 дугаар сард үнийн ажиглалт хийхээр хэрэглээний сагсанд сонгогдсон 344 нэрийн бараа, үйлчилгээний 32.3 хувийнх нь үнэ өсөж, 6.7 хувийнх нь үнэ буурч, 61.0 хувийн бараа үйлчилгээний үнэ өмнөх сартай харьцуулахад тогтвортой байв.

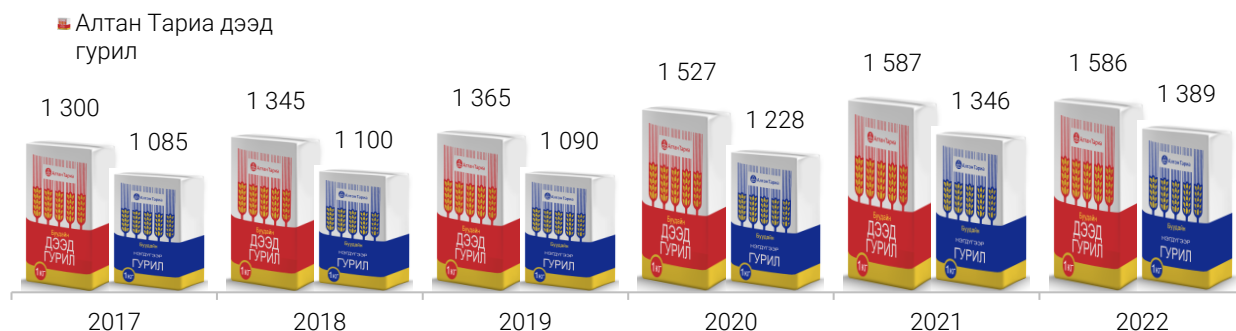
Хүснэгт 19. Улаанбаатар хотын хэрэглээний үнийн сарын индекс, /**эерэг**, **сөрөг**/

Бараа, үйлчилгээний бүлэг	Үнийн өөрчлөлт %	Дэд бүлэг, зарим барааны үнийн өөрчлөлт
Хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа	1.4	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд мах, махан бүтээгдэхүүний үнэ 2.9 хувиар, гоймонгийн үнэ 3.5 хувиар тус тус өссөн нь голлон нөлөөлөв.
Хувцас, бөс бараа, гутал	0.9	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд эмэгтэй бэлэн хувцасны үнэ 1.0 хувиар, хүүхдийн бэлэн хувцасны үнэ 1.9 хувиар, бүх төрлийн гутлын үнэ 1.4 хувиар өссөн нь тус тус голлон нөлөөлөв.
Орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш	0.5	Орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлшний бүлгээс түрээс 6.6 хувиар, түлшний модны /шуудай/ үнэ 0.1 хувиар тус тус буурсантай холбоотой.
Гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа	0.8	Гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн барааны бүлгийн үнийн өсөлтөд гэр ахуйн жижиг цахилгаан хэрэгсэл 2.1 хувиар, гэр ахуйн жижиг багаж хэрэгслийн үнэ 3.6 хувиар тус тус өссөн нь нөлөөлөв.
Эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	1.4	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд шүдний эмнэлгийн үйлчилгээний үнэ 7.6 хувиар өссөн нь шууд нөлөөлөв.
Тээвэр	2.6	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд мотоциклын үнэ 8.1 хувиар, унадаг дугуйны үнэ 7.6 хувиар, хувийн тээврийн хэрэгслийн шатах, тослох материалын үнэ 6.4 хувиар тус тус өссөн нь нөлөөлөв.
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	0.1	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд чөлөөт цаг, соёлын үйлчилгээний үнэ 1.7 хувиар өссөн нь шууд нөлөөлжээ.
Бусад бараа, үйлчилгээ	0.9	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд хувь хүний бусад эд зүйл, хэрэглэлийн үнэ 5.8 хувиар өссөн нь шууд нөлөөлжээ.

Зураг 15. Нэг ширхэг талхны дундаж үнэ, жил бүрийн III сард, төгрөг

Зураг 16. Нэг килограмм савласан гурилын дундаж үнэ, жил бүрийн III сард, төгрөг

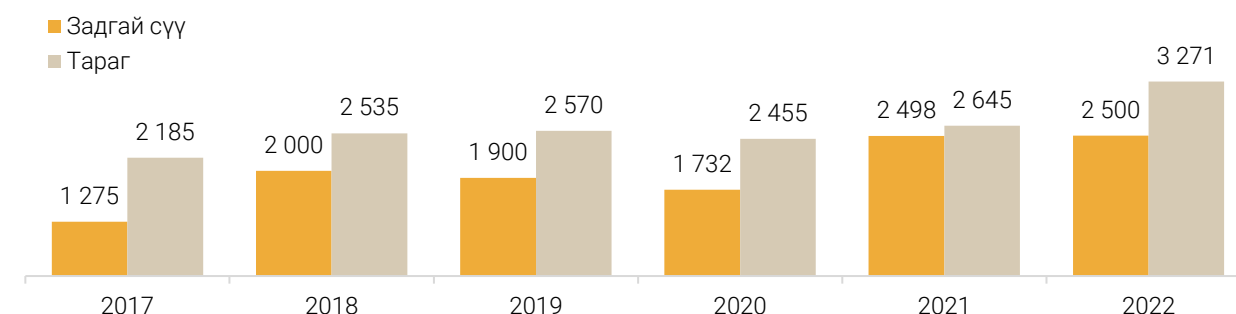
Зураг 17. Нэг килограмм хүнсний ногооны дундаж үнэ, жил бүрийн III сард, төгрөг

Зураг 18. Нэг килограмм хүнсний ногооны дундаж үнэ, жил бүрийн III сард, төгрөг

Зураг 19. Нэг литр сүү, тарагийн дундаж үнэ, жил бүрийн III сард, төгрөг

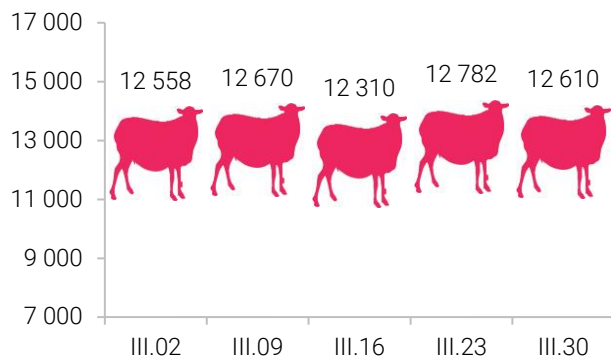
2022 оны 3 дугаар сард хүнсний зах, супермаркет, бөөний төвүүдэд жижиглэн худалдаалагдаж буй хонины ястай махны үнэ өмнөх сартай харьцуулахад 5.4 хувиар, үхрийн ястай мах 1.8 хувиар тус тус өссөн байна.

Хүснэгт 20. Нэг килограмм махны жижиглэн худалдах дундаж үнэ, төгрөг

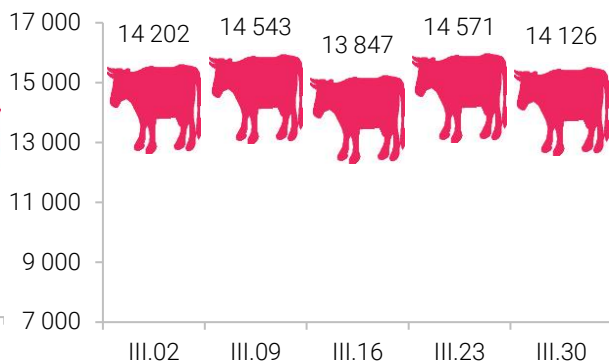
Үхрийн ястай мах												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2016	6 165	6 875	7 105	8 170	8 495	7 930	6 950	6 865	6 120	5 235	5 495	5 580
2017	6 775	7 405	7 785	7 985	8 230	7 905	7 725	7 375	7 250	6 945	6 710	6 505
2018	6 615	7 110	7 740	8 365	8 465	8 735	9 085	8 225	7 780	7 845	8 005	8 305
2019	8 875	8 925	9 390	9 635	10 960	11 700	12 280	11 540	11 375	10 950	10 090	9 755
2020	10 535	11 415	11 665	11 735	11 940	12 640	12 760	11 760	11 235	10 855	11 075	11 210
2021	11 615	12 605	12 670	13 850	13 960	14 770	14 800	13 700	13 420	13 280	13 345	13 495
2022	14 060	14 235	14 260									

Хонины ястай мах												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2016	4 625	5 495	5 970	6 935	6 945	6 525	5 780	5 605	4 940	4 250	3 945	4 390
2017	5 650	6 030	6 675	7 080	7 235	6 700	6 575	6 395	6 210	5 760	5 380	5 140
2018	5 240	5 945	6 560	7 290	7 490	7 515	7 535	6 980	6 415	6 440	6 690	6 695
2019	7 170	7 340	7 945	8 710	9 820	10 430	10 045	9 700	9 640	9 095	7 710	7 635
2020	8 705	9 600	9 765	9 835	10 125	10 385	10 650	9 870	9 170	8 715	8 635	8 580
2021	9 040	10 460	10 705	12 320	12 390	12 695	12 440	11 380	10 975	11 005	10 775	10 805
2022	11 485	12 295	12 585									

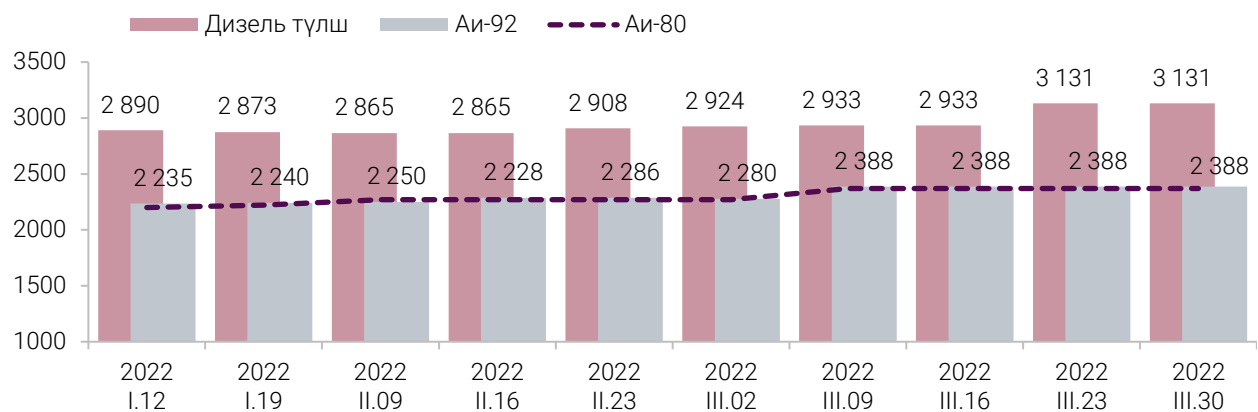
Зураг 20. Нэг кг хонины махны дундаж үнэ, төгрөг

Зураг 21. Нэг кг үхрийн махны дундаж үнэ, төгрөг

Зураг 22. Нэг литр шатахууны үнэ, өөрчлөлт орсон өдрөөр

“Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн байдал” статистикийн 2022 оны III сарын танилцуулга

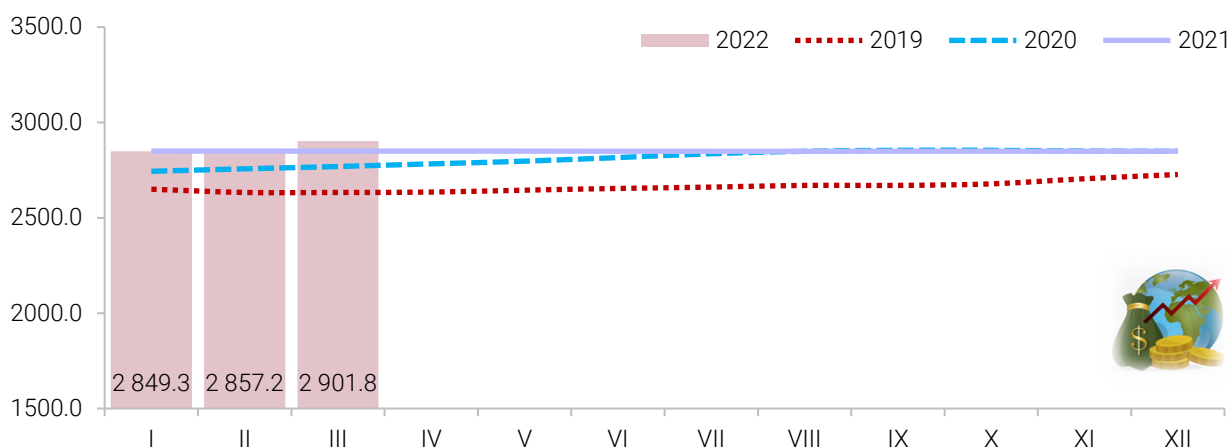
Хүснэгт 21. Түлшний үнэ, төгрөг

Байршил	2020.III.25			2021.III.31			2022.III.30		
	Түлшний мод шуудай (6-7 кг)		Сайжруулсан түлш 25 кг	Түлшний мод шуудай (6-7 кг)		Сайжруулсан түлш 25 кг	Түлшний мод шуудай (6-7 кг)		Сайжруулсан түлш 25 кг
	Хар мод	Нарс мод		Хар мод	Нарс мод		Хар мод	Нарс мод	
Чингэлтэй	4 000	3 500	3 750	4 000	4 000	937	6 000	6 000	1 875
Сүхбаатар	4 000	3 500	3 750	4 000	4 000	937	6 000	6 000	1 875
Цайз зах	4 000	3 500	3 750	4 500	4 500	937	6 000	5 500	1 875
Хангай зах	3 500	3 500	3 750	3 500	4 000	937	6 000	6 000	1 875
Дундаж үнэ	3 875	3 500	3 750	4 000	4 125	937	6 000	5 875	1 875

Хүснэгт 22. Нэг литр шатахууны үнэ, төгрөг

ШТС	2021.III.31					2022.III.30				
	Аи 95	Аи 80	Аи 92	Дизель түлш	Газ	Аи 95	Аи 80	Аи 92	Дизель түлш	Газ
Жаст Ойл	-	1 300	1 370	1 960	-	2 990	-	-	-	-
Петровис	2 100	1 400	1 450	2 190	-	3 060	2 370	2 390	3 130	-
Магнай трейд	2 100	-	1 450	2 190	-	3 070	-	2 390	3 135	-
Сод монгол	2 100	-	1 450	2 190	-	3 060	-	2 385	3 130	-
Шунхлай	2 100	-	1 450	2 190	-	3 060	-	2 385	3 130	-
Юнигаз	-	-	-	-	1 130	-	-	-	-	1 650
Дундаж үнэ	2 100	1 350	1 434	2 144	1 130	3 048	2 370	2 388	3 131	1 650

Зураг 23. Ам.долларын ханшийн сарын дундаж хөдөлгөөн, төгрөг⁹

⁹ Мэдээллийн эх сурвалж: Монголбанкны статистикийн мэдээлэл

“Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн байдал” статистикийн 2022 оны III сарын танилцуулга

Хүснэгт 23. Хүнсний барааны үнийн зэрэгцүүлэлт, 2022 оны III сарын 30-ны өдөр

Д/д	Бүтээгдэхүүний нэр		хэмжих нэгж	2022 I.05	2022 I.12	2022 I.19	2022 I.26	2022 II.09	2022 II.16	2022 II.23	2022 III.02	2022 III.09	2022 III.16	2022 III.23	2022 III.30	22.III.30 22.III.23
1	"Алтан тариа" гурил	Дээд	кг	1 611	1 591	1 595	1 595	1 571	1 583	1 602	1 610	1 625	1 624	1 624	1 624	100.0
		1-р зэрэг	кг	1 413	1 394	1 394	1 394	1 398	1 390	1 398	1 398	1 406	1 406	1 406	1 406	100.0
2	"Алтан тариа" савласан гурил	Дээдийн дээд	кг	2 494	2 494	2 501	2 501	2 499	2 499	2 483	2 483	2 499	2 499	2 474	2 474	100.0
		Дээд	кг	1 609	1 598	1 591	1 591	1 585	1 596	1 602	1 602	1 602	1 582	1 586	1 586	100.0
		1-р зэрэг	кг	1 389	1 389	1 389	1 392	1 381	1 381	1 389	1 389	1 389	1 389	1 389	1 389	100.0
		2-р зэрэг	кг	1 072	1 064	1 064	1 066	1 064	1 042	1 034	1 034	1 035	1 035	1 042	1 042	100.0
3	Сүү	Сүү ХК 1л	литр	3 099	3 222	3 250	3 266	3 266	3 275	3 284	3 284	3 284	3 284	3 314	3 314	100.0
		Сүү ХК0.5л	литр	1 484	1 592	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	100.0
		Задгай	литр	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	100.0
4	Тараг, Цөцгийтэй		литр	3 000	3 177	3 224	3 231	3 231	3 242	3 245	3 245	3 245	3 271	3 271	3 271	100.0
5	Талх	Атар	1 510	1 507	1 507	1 512	1 507	1 507	1 498	1 498	1 498	1 498	1 495	1 503	1 503	100.0
		Зууван чех	2 003	2 009	2 003	2 003	2 083	2 083	2 083	2 083	2 083	2 083	2 083	2 083	2 083	100.0
		Хар талх	1 351	1 351	1 351	1 350	1 350	1 350	1 350	1 350	1 350	1 350	1 349	1 349	1 349	100.0
6	Будаа	Цагаан	4 440	4 497	4 440	4 269	4 269	4 327	4 381	4 381	4 381	4 381	4 381	4 381	4 381	100.0
		Шар	2 566	2 485	2 566	2 471	2 485	2 634	2 634	2 566	2 566	2 566	2 566	2 566	2 566	100.0
7	Цөцгийн тос, "Сүү" ХК		200 гр	6 197	6 239	6 270	6 413	6 411	6 411	6 411	6 411	6 558	6 558	6 558	6 558	100.0
8	Ургамлын тос, "Янта"		1 литр	5 929	5 767	5 893	5 893	5 893	5 912	5 851	5 979	5 979	5 932	5 932	5 932	100.0
9	Ногоон цай, Сtimo		90 гр	1 950	1 950	1 950	1 950	1 950	1 950	1 950	1 994	1 994	1 994	1 994	1 994	100.0
10	Элсэн чихэр		кг	3 220	3 220	3 220	3 276	3 276	3 251	3 251	3 251	3 251	3 251	3 251	3 251	100.0
11	Хонины мах	Ястай	кг	11 406	11 706	11 262	11 558	11 728	11 803	12 293	12 558	12 670	12 310	12 782	12 610	98.7
		Цул	кг	12 091	12 033	11 879	12 004	12 512	12 695	12 642	12 951	13 137	12 553	12 928	12 818	99.1
12	Үхрийн мах	Ястай	кг	14 084	14 147	13 943	14 062	13 801	13 963	14 235	14 202	14 543	13 847	14 571	14 126	96.9
		Цул	кг	15 837	15 842	15 998	15 757	15 853	16 104	16 347	16 195	16 300	16 263	16 486	16 530	100.3
13	Адууны мах, ястай		кг	10 034	9 870	9 972	9 972	9 972	10 161	10 741	10 741	10 741	10 277	10 442	10 442	100.0
14	Ямааны мах, ястай		кг	8 349	8 649	8 649	8 649	8 649	8 599	8 599	9 747	9 247	9 391	9 850	9 850	100.0
15	Төмс, монгол		кг	1 147	1 204	1 171	1 210	1 191	1 139	1 139	1 172	1 179	1 179	1 244	1 347	108.3
16	Лууван, монгол		кг	3 098	3 135	3 135	3 135	3 067	3 047	2 995	2 995	3 074	3 031	3 074	3 074	100.0
17	Байцай, монгол		кг	2 446	2 473	2 430	2 430	2 552	2 479	2 488	2 523	2 672	2 703	2 742	2 768	100.9
18	Хүрэн манжин, монгол		кг	3 804	3 804	3 791	3 786	3 835	3 613	3 574	3 657	3 754	3 652	3 714	3 759	101.2
19	Сонгино, хятад		кг	2 687	2 687	2 687	2 687	2 687	2 687	2 687	2 687	2 687	2 687	2 687	2 687	100.0
20	Алим, фүжи		кг	7 851	7 851	7 851	7 851	7 851	7 851	7 851	7 851	7 851	7 851	7 851	7 851	100.0
21	Өндөг, ОХУ		ширхэг	450	453	450	451	427	408	404	410	413	419	419	413	100.0

“Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн байдал” статистикийн 2022 оны III сарын танилцуулга

Хүснэгт 24. Хүнсний барааны дундаж үнийн зэрэгцүүлэлт, 2016-2022 оны III сарын 30

Д/д	Бүтээгдэхүүний нэр		хэмжих нэгж	2016.III	2017.III	2018.III	2019.III	2020.III	2021.III	2022 III.30	2022 2021	2022 2020	2022 2019	2022 2018	2022 2017	2022 2016
1	"Алтан тариа" гурил	Дээд	кг	1 270	1 240	1 310	1 347	1 427	1 577	1 624	103.0	113.8	120.6	124.0	131.0	127.9
		1-р зэрэг	кг	1 065	1 000	1 075	1 061	1 181	1 376	1 406	102.2	119.1	132.5	130.8	140.6	132.0
2	"Алтан тариа" савласан гурил	Дээдийн дээд	кг	1 595	1 585	1 640	1 763	2 165	2 229	2 474	111.0	114.3	140.3	150.9	156.1	155.1
		Дээд	кг	1 295	1 265	1 345	1 363	1 510	1 614	1 586	98.3	105.0	116.4	117.9	125.4	122.5
		1-р зэрэг	кг	1 090	1 040	1 100	1 091	1 228	1 412	1 389	98.4	113.1	127.3	126.3	133.6	127.4
		2-р зэрэг	кг	835	810	870	865	920	990	1 042	105.3	113.3	120.5	119.8	128.6	124.8
3	Сүү	Сүү ХК 1л	литр	2 115	2 360	2 740	2 690	2 680	2 841	3 314	116.6	123.7	123.2	120.9	140.4	156.7
		Сүү ХК 0.5л	литр	925	1 040	1 115	1 121	1 207	1 325	1 600	120.8	132.6	142.7	143.5	153.8	173.0
		Задгай	литр	1 300	1 700	2 000	1 897	1 897	2 449	2 500	102.1	131.8	131.8	125.0	147.1	192.3
4	Тараг, Цөцгийтэй		литр	2 160	2 160	2 595	2 552	2 455	2 731	3 271	119.8	133.2	128.2	126.1	151.4	151.4
5	Талх	Атар	ширхэг	1 150	1 165	1 175	1 251	1 299	1 280	1 503	117.4	115.7	120.1	127.9	129.0	130.7
		Зууван чех	ширхэг	1 255	1 225	1 335	1 385	1 557	1 699	2 083	122.6	133.8	150.4	156.0	170.0	166.0
		Хар талх	300 гр	-	870	925	957	1 091	1 217	1 349	110.8	123.6	141.0	145.8	155.1	-
6	Будаа	Цагаан	кг	-	-	-	3 470	3 699	3 671	4 381	119.3	118.4	126.3	-	-	-
		Шар	кг	1 695	1 775	1 740	1 931	2 803	2 418	2 566	106.1	91.5	132.9	147.5	144.6	151.4
7	Цөцгийн тос, "Сүү" ХК		200 гр	3 255	3 290	5 235	4 247	4 174	4 273	6 558	153.5	157.1	154.4	125.3	199.3	201.5
8	Ургамлын тос, "Янта"		1 литр	-	3 350	3 590	3 472	3 471	4 288	5 932	138.3	170.9	170.9	165.2	177.1	-
9	Ногоон цай, Сtimo		90 гр	-	1 470	1 515	1 521	1 537	1 572	1 994	126.8	129.7	131.1	131.6	135.6	-
10	Элсэн чихэр		кг	-	-	-	2 772	2 747	2 765	3 251	117.6	118.3	117.3	-	-	-
11	Хонины мах	Ястай	кг	7 245	6 840	7 155	8 588	9 694	11 414	12 610	110.5	130.1	146.8	176.2	184.4	174.1
		Цул	кг	7 800	6 960	7 540	8 622	9 143	11 693	12 818	109.6	140.2	148.7	170.0	184.2	164.3
12	Үхрийн мах	Ястай	кг	8 265	7 945	8 200	9 642	11 616	13 208	14 126	107.0	121.6	146.5	172.3	177.8	170.9
		Цул	кг	9 590	9 300	9 720	11 990	13 794	15 196	16 530	108.8	119.8	137.9	170.1	177.7	172.4
13	Адууны мах, ястай		кг	5 650	6 200	6 075	6 745	9 109	11 929	10 442	87.5	114.6	154.8	171.9	168.4	184.8
14	Ямааны мах, ястай		кг	5 200	4 825	5 535	6 399	7 730	9 143	9 850	107.7	127.4	153.9	178.0	204.1	189.4
15	Төмс, монгол		кг	1 075	700	1 070	986	955	968	1 347	139.2	141.0	136.6	125.9	192.4	125.3
16	Лууван, монгол		кг	1 970	1 010	1 425	1 412	1 847	1 550	3 074	198.3	166.4	217.7	215.7	304.4	156.0
17	Байцай, монгол		кг	1 820	1 745	1 585	1 489	1 920	1 932	2 768	143.3	144.2	185.9	174.6	158.6	152.1
18	Хүрэн манжин, монгол		кг	-	1 530	2 615	1 780	1 701	2 501	3 759	150.3	221.0	211.2	143.7	245.7	-
19	Сонгино, хятад		кг	1 310	1 265	1 395	1 259	1 545	1 878	2 687	143.1	173.9	213.4	192.6	212.4	205.1
20	Алим, фүжи		кг	4 035	4 240	4 090	4 183	4 123	5 059	7 851	155.2	190.4	187.7	192.0	185.2	194.6
21	Өндөг, ОХУ		ширхэг	285	335	295	329	343	453	413	91.2	120.4	125.5	140.0	123.3	144.9

“Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн байдал” статистикийн 2022 оны III сарын танилцуулга

Хүснэгт 25. Хүнсний барааны үнийн ажиглалт, хүнсний зах, худалдааны төвөөр, 2022.III.30

Д/д	Бүтээгдэхүүний нэр		хэмжих нэгж	Баянзүрх зах	Сансар супер-маркет	Хүчит Шонхор зах	Бөмбөгөр ХТ	Саруул зах*	Барс ХТ	Таван Эрдэнэ зах	Хар хорин зах	Номин супер-маркет	М-Март	Оргил супер-маркет	Е Март	Их наяд ХТ	Дундаж үнэ
1	"Алтан тариа" гурил	Дээд	кг	1 600	1 500	1 700	1 700	1 800	1 700	1 600	1 800	1 500	1 530	1 550	1 480	1 700	1 624
		1-р зэрэг	кг	1 400	1 400	1 400	1 400	1 600	1 400	1 400	1 400	1 400	1 350	1 390	1 310	1 450	1 406
2	"Алтан тариа" савласан гурил	Дээдийн дээд	кг	2 500	2 432	2 500	2 200	2 800	2 500	2 500	2 500	2 439	2 482	2 430	2 420	2 500	2 474
		Дээд	кг	1 600	1 510	1 500	1 600	1 800	1 500	1 600	1 800	1 499	1 550	1 510	1 490	1 700	1 586
		1-р зэрэг	кг	1 400	1 320	1 400	1 400	1 600	1 400	1 400	1 400	1 319	1 360	1 320	1 310	1 450	1 389
		2-р зэрэг	кг	1 200	970	1 100	1 000	1 000	1 100	1 100	1 100	969	1 000	970	970	1 100	1 042
3	Сүү	Сүү ХК 1л	литр	3 300	3 300	3 300	3 600	3 300	3 300	3 300	3 300	3 199	3 300	3 300	3 200	3 400	3 314
		Сүү ХК 0.5л	литр	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 599	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600
		Задгай	литр	-	-	-	-	-	-	2 500	2 500	-	-	-	-	-	2 500
4	Тараг, Цөцгийтэй		литр	3 200	3 350	3 200	3 300	3 200	3 000	3 200	3 200	3 349	3 350	3 350	3 350	3 500	3 271
5	Талх	Атар	ширхэг	1 500	1 540	1 500	1 500	1 600	1 450	1 500	1 500	1 459	1 430	1 540	1 530	1 500	1 503
		Зууван чех	ширхэг	-	2 090	-	-	2 200	-	2 000	-	2 039	2 090	2 090	2 080	-	2 083
		Хар талх	300 гр	1 300	1 320	1 300	1 300	1 400	-	1 300	1 400	1 359	1 430	1 320	1 340	1 430	1 349
6	Будаа	Цагаан	кг	4 000	4 720	5 000	4 000	-	3 000	4 500	5 000	4 599	4 760	4 670	-	-	4 381
		Шар	кг	2 500	-	2 500	2 500	-	2 500	3 000	2 500	-	-	-	-	2 500	2 566
7	Цөцгийн тос, "Сүү" ХК		200 гр	6 500	6 500	6 500	7 000	6 500	6 500	7 000	6 300	6 399	-	-	6 480	6 500	6 558
8	Ургамлын тос, "Янта"		1 литр	5 500	6 960	5 500	5 000	-	5 300	6 000	5 500	5 910	6 590	6 730	6 050	6 500	5 932
9	Ногоон цай, Сtimo		90 гр	2 000	-	-	-	-	2 000	-	-	-	1 910	-	2 150	1 920	1 994
10	Элсэн чихэр		кг	3 500	-	3 000	2 800	-	3 000	3 000	3 000	3 545	4 120	-	-	3 500	3 251
11	Хонины мах	Ястай	кг	12 500	-	11 000	12 500	14 800	11 500	14 500	11 000	11 500	-	-	-	14 800	12 610
		Цул	кг	13 500	-	11 500	-	-	12 000	15 000	11 500	-	-	-	13 800	-	12 818
12	Үхрийн мах	Ястай	кг	14 800	-	12 000	13 500	17 500	12 000	15 300	12 500	13 000	-	-	15 800	16 000	14 126
		Цул	кг	15 800	-	14 000	16 000	19 500	16 000	17 500	14 000	16 000	-	-	19 900	18 500	16 530
13	Адууны мах, ястай		кг	11 000	-	10 000	-	-	11 000	9 500	10 800	-	-	-	-	-	10 442
14	Ямааны мах, ястай		кг	-	-	9 800	-	-	-	-	9 900	-	-	-	-	-	9 850
15	Төмс, монгол		кг	1 500	1 300	1 500	1 500	1 500	1 200	1 500	1 500	1 079	1 400	990	1 200	1 500	1 347
16	Лууван, монгол		кг	3 000	3 100	3 000	3 000	3 500	3 000	3 500	2 500	2 749	3 200	4 200	2 200	3 500	3 074
17	Байцай, монгол		кг	3 000	2 600	3 200	3 000	3 000	2 500	3 500	2 500	2 199	2 200	3 600	2 180	3 000	2 768
18	Хүрэн манжин, монгол		кг	4 000	3 500	4 000	4 000	4 500	3 500	4 500	4 000	2 979	-	2 800	-	4 000	3 759
19	Сонгино, хятад		кг	2 600	3 080	2 500	2 500	3 000	3 000	2 500	2 500	-	2 490	-	-	2 800	2 687
20	Алим, фүжи		кг	8 000	-	5 500	6 500	-	8 500	8 990	8 500	-	9 900	-	-	-	7 851
21	Өндөг, ОХУ		ширхэг	380	500	380	360	380	380	390	420	389	390	500	460	480	413

Хүснэгт 26. Хөдөө аж ахуйн гол нэр төрлийн зарим бүтээгдэхүүний зах зээлийн дундаж үнэ

Төрөл	2019		2020		2021		2022	
	II	III	II	III	II	III	II	III
	төгрөг							
Тэмээний шир	12 500	16 500	22 500	20 000	65 000	62 500	15 000	17 500
Адууны шир	16 000	9 000	9 500	8 666	12 667	12 333	9 170	10 300
Үхрийн шир	17 333	13 830	5 900	8 000	12 500	5 333	6 750	5 660
Хонины арьс	2 000	1 670	1 900	1 250	750	1 250	1 000	1 000
Ямааны арьс (ноолууртай)	-	36 000	-	14 000	-	30 000	41 500	3 660
Ямааны ноолуур	90 000	122 500	-	55 000	-	128 333	100 000	145 000

Багануур дүүргийн түүхий эдийн захын дундаж үнээр соёолон адуу 1250.0 мянган төгрөг, 3 настай үхэр 1800.0 мянган төгрөг, эр хонь 300.0 мянган төгрөг, эм хонь 250.0 мянган төгрөгийн ханштай байв.

Нийслэлийн түүхий эдийн захуудын сарын дундаж үнээр тэмээний шир 17500.0 төгрөг, адууны шир 10300.0 төгрөг, үхрийн шир 1.8-2.3 метр урттай 5660.0 төгрөг бол, 2.3 метрээс дээш урттай нь 10330.0 төгрөгийн ханштай байна.

Ойлголт, тодорхойлолт:

Хэрэглээний сагс: Үнийн индекс тооцох зорилгоор бүрдүүлсэн дундаж өрхийн хэрэглээг төлөөлөх чадвартай, хүн амын өргөн хэрэглээний бараа, үйлчилгээний нэр төрлийн жагсаалтыг ойлгоно.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний жин: Өрхийн худалдаж авсан бараа, үйлчилгээний нийт зардалд тухайн бараа, үйлчилгээний зардлын эзлэх хувь.

Хэрэглээний үнийн индекс (ХҮИ): Хэрэглэгчдийн худалдаж авсан бараа, үйлчилгээний нэр төрөл, чанар өөрчлөлтгүй тогтвортой байхад үнэ дунджаар хэрхэн өөрчлөгдөж буйг хэмжих үзүүлэлт бөгөөд нийт өрхөөр тооцсон үнийн өөрчлөлтийг харуулна.

Тооцох аргачлал:

ХҮИ-ийг хэрэглээний сагс, хэрэглээний жин гэсэн хоёр үзүүлэлтийг ашиглан, хувиргасан үнийн Ласпейресийн индексийн томъёогоор тооцно. Үүнд:

$$I_{ct}^L = \sum \left(\frac{P_{it}}{P_{it-1}} \right) \left(\frac{P_{it-1}}{P_{it-2}} \right) \dots \left(\frac{P_{i2}}{P_{i1}} \right) \left(\frac{P_{i1}}{P_{i0}} \right) \frac{P_{i0} Q_{i0}}{\sum P_{i0} Q_{i0}}$$

I_{ct}^L – t тайлант үеийн Ласпейресийн үнийн индекс
t – Тайлант үе
0 – суурь үе
 P_t^i – i барааны тайлант үеийн үнэ
 P_0^i – i барааны тайлант үеийн үнэ
 q_0^i – i барааны тайлант үеийн үнэ

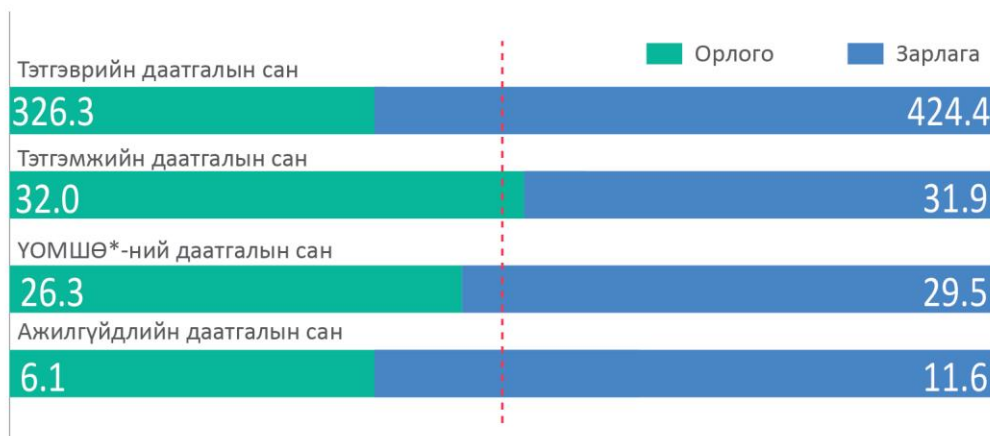
ХҮИ-ийн сагсны төлөөлөх чадварыг нэмэгдүүлэх, үнэн зөв байдлыг хангах үүднээс хэрэглээний сагс, жинг 5 жилд нэг удаа шинэчилдэг. Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний сагсыг Улаанбаатар хотод 344 бараа, үйлчилгээ (аймагт 238 бараа, үйлчилгээ)-ээр бүрдүүлж, Өрхийн нийгэм, эдийн засгийн судалгааны 2015 оны үр дүнгээр жинг тооцон, 2015 оны шинэчилсэн суурьтайгаар 2017 оны 4 дүгээр сараас эхлэн тархааж байна. ХҮИ-ийг тооцохдоо бараа, үйлчилгээний геометр дундаж үнийг ашигласан.

НИЙГМИЙН ДААТГАЛ (2022 оны эхний улиралд)

НИЙГЭМ

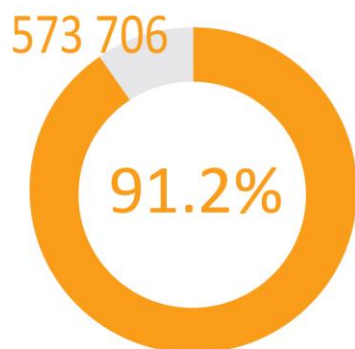
НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САН, сая төгрөг

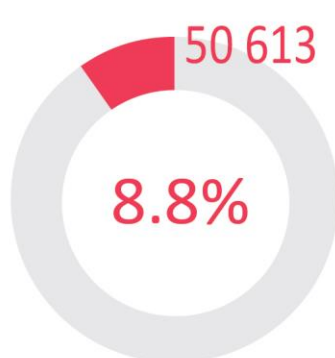
* ҮОМШӨ - Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчин

НИЙГМИЙН ДААТГАЛД ДААТГУУЛАГЧИД

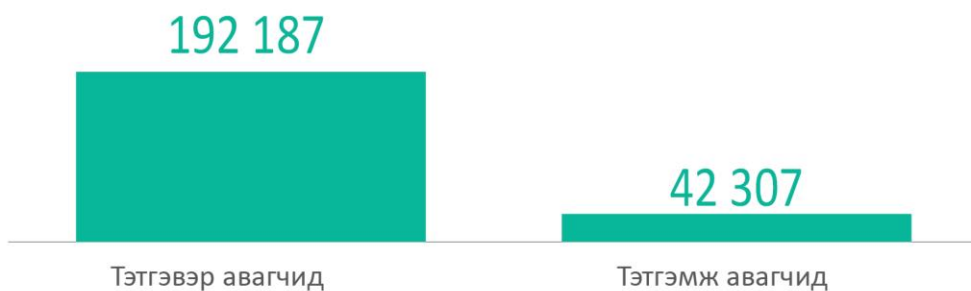
Албан журмаар даатгуулагчид

Сайн дураар даатгуулагчид

ТЭТГЭВЭР, ТЭТГЭМЖИД ХАМРАГДАГЧИД

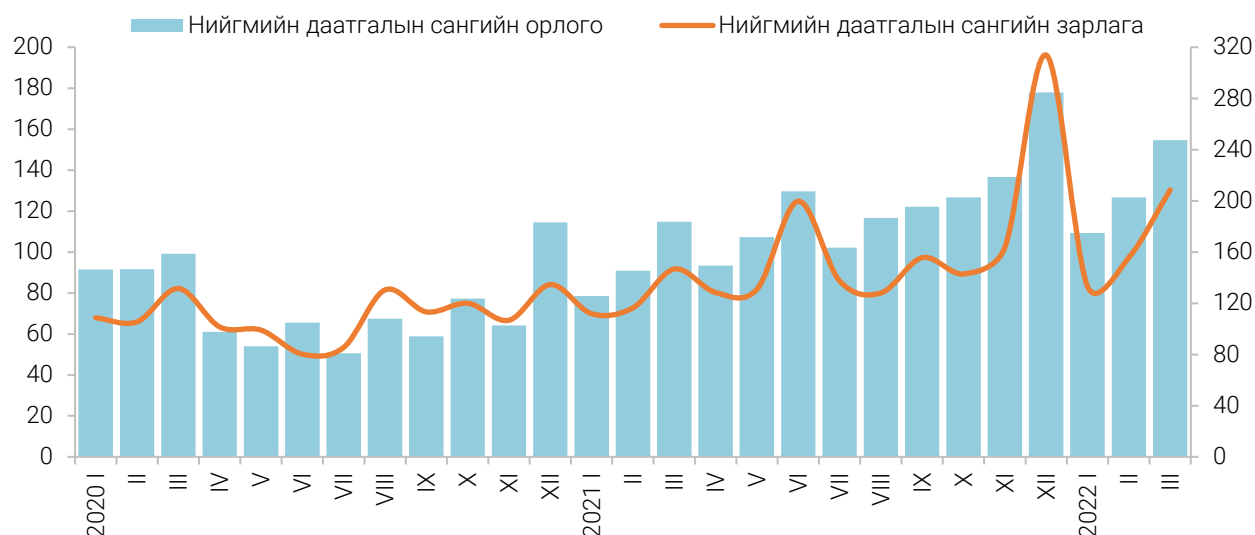
НИЙГМИЙН ДААТГАЛ

2022 оны эхний улиралд нийслэлийн нийгмийн даатгалын салбарын үйлчилгээнд 32.3 мянган байгууллага, 573.7 мянган иргэн хамрагдаж, 497.4 сая төгрөгийг нийгмийн даатгалын сангуудаас олгосон ба өмнөх оны мөн үеэс 122.5 (24.6%) сая төгрөгөөр өсчээ.

Нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөгч нийт иргэдийн 415.2 мянга (72.4%) нь аж ахуйн нэгж байгууллагын, 107.9 мянга (18.8%) нь төсөвт байгууллагын, 50.6 мянга (8.8%) нь сайн дурын даатгуулагчид байна. Даатгуулагчид өмнөх оны мөн үеэс 40.0 мянган (7.0%) даатгуулагчаар өссөн байна.

Нийслэлийн нийгмийн даатгалын сан 2022 оны эхний улиралд нийт 390.7 сая төгрөг болж, төлөвлөснөөс 30.3 сая төгрөгөөр (8.4%) илүү бүрдсэн ба өмнөх оны мөн үеэс 106.5 (27.3%) сая төгрөгөөр өссөн байна.

Зураг 24. Нийгмийн даатгалын сангийн орлого, зарлага, сая төгрөг, сараар

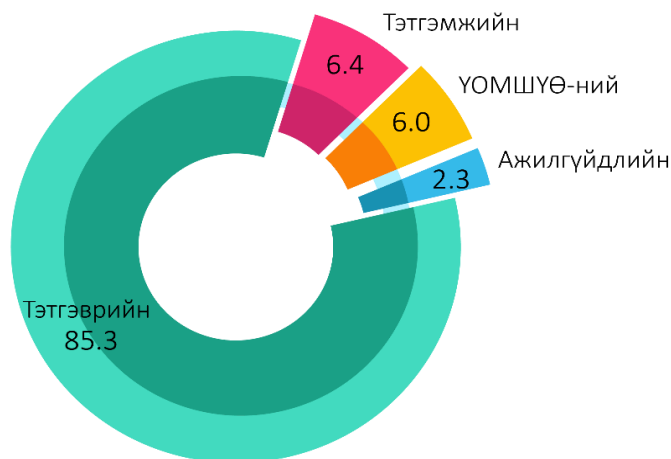

Хүснэгт 27. Нийслэлийн нийгмийн даатгалын сангийн орлого, дүүргээр, сая төгрөг

Дүүрэг	Орлого			
	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Хувь	Зөрүү
Нийслэлийн дүн	360 360.6	390 703.9	108.4	30 343.3
Багануур	3 753.3	4 392.1	117.0	638.8
Багахангай	454.2	453.5	99.8	-0.7
Баянгол	64 263.5	71 732.8	111.6	7 469.3
Баянзүрх	47 939.1	53 411.8	111.4	5 472.7
Налайх	2 598.5	2 840.4	109.3	241.9
Сонгинохайрхан	24 861.4	26 379.9	106.1	1 518.5
Сүхбаатар	80 051.2	84 270.8	105.3	4 219.6
Хан-Уул	61 063.8	65 285.1	106.9	4 221.3
Чингэлтэй	75 375.6	81 937.5	108.7	6 561.9

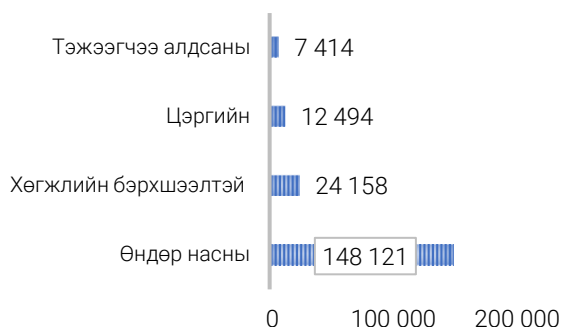
Нийгмийн даатгалын санд хуримтлуулсан нийт шимтгэлийн орлогын 83.5 хувь нь тэтгэврийн даатгалын санд, 8.2 хувь нь тэтгэмжийн даатгалын санд, 6.7 хувь нь үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчний (YOMШӨ) даатгалын санд, 1.6 хувь нь ажилгүйдлийн даатгалын санд тус тус төвлөрчээ.

Зураг 25. Даатгалын сангийн зарлага, хувиар, 2022 оны эхний улиралд

Нийгмийн даатгалын сангийн нийт зарлагын 85.3 хувийг тэтгэврийн, 6.4 хувийг тэтгэмжийн, 6.0 хувийг ҮОМШӨ-ний, 2.3 хувийг ажилгүйдлийн даатгалын санд тус тус эзэлж байна.

Зураг 26. Нийгмийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авагчдын тоо

2022 оны эхний улиралд тэтгэврийн даатгалын сангаас 424.4 тэрбум төгрөгийн зарлага гарснаас 148.1 мянган (өндөр насны тэтгэвэр авагч) хүнд 247.4 сая (58.3%) төгрөгийг, 24.1 мянган (хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний тэтгэвэр авагч) хүнд 27.3 сая (6.4%) төгрөгийг, 12.5 мянган (цэргийн тэтгэвэр авагч) хүнд 28.5 сая (6.7%) төгрөгийг, 7.4 мянган (тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр авагч) хүнд 8.7 сая (2.1%) төгрөгийг тус тус олгосон байна. Үлдсэн 112.5 сая (26.5%) төгрөгийг бусад зардалд зарцуулжээ.

Харин тэтгэмжийн даатгалын сангаас 32.0 сая төгрөгийн зарлага гарснаас хөдөлмөрийн чадвараа түр алдсан 33.8 мянган хүнд 5.0 сая (15.5%) төгрөгийг, жирэмсэн болон амаржсан 6.9 мянган эхэд 15.5 сая (48.5%) төгрөгийг, 1.6 мянган иргэний ар гэрт 1.6 сая (5.1%) төгрөгийн оршуулгын тэтгэмж, 9.9 тэрбум (30.9%) төгрөгийг бусад зардалд тус тус олгосон байна.

Ойлголт, тодорхойлолт:

Нийгмийн даатгал нь иргэн, төр, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас зохих журмын дагуу шимтгэл төлж, нийгмийн даатгалын санг бүрдүүлэн, даатгуулагч иргэн өндөр наслах, хөгжлийн бэрхшээлтэй буюу хөдөлмөрийн чадваргүй болох, өвчлөх, ажилгүй болох үед өөрт нь, тэрчлэн нас барахад түүний асрамжид байсан хүмүүст хууль тогтоомжид заасан тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр олгох зориулалттай нийгэм, эдийн засгийн арга хэмжээ юм.

Нийгмийн даатгалын сан гэж ажил олгогч, даатгуулагчийн хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогоос тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр, үйлчилгээнд зарцуулах, нийгмийн даатгалын үйл ажиллагааны зардлыг нөхөх зорилгоор төлсөн шимтгэлийн орлого, бусад эх үүсвэрээс бүрдүүлсэн мөнгөн хөрөнгийг хэлнэ.

Даатгуулагч гэдэг нь хууль болон гэрээний үндсэн дээр нийгмийн даатгалын санд шимтгэл төлж даатгуулсан, нийгмийн даатгалын сангаас тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр авах эрх бүхий этгээдийг хэлнэ.

Тэтгэвэр гэж даатгуулагчийг өндөр наслахад насан туршид нь, хөдөлмөрийн чадвараа алдсан бол хөдөлмөрийн чадвар нь сэргээгдэх хүртэл, эсхүл өндөр насны тэтгэвэр авах насанд хүртэл, нас барахад нь түүний асрамжид байсан гэр бүлийн хөдөлмөрийн чадваргүй гишүүнд нийгмийн даатгалын сангаас сар бүр олгох мөнгөн олговор юм.

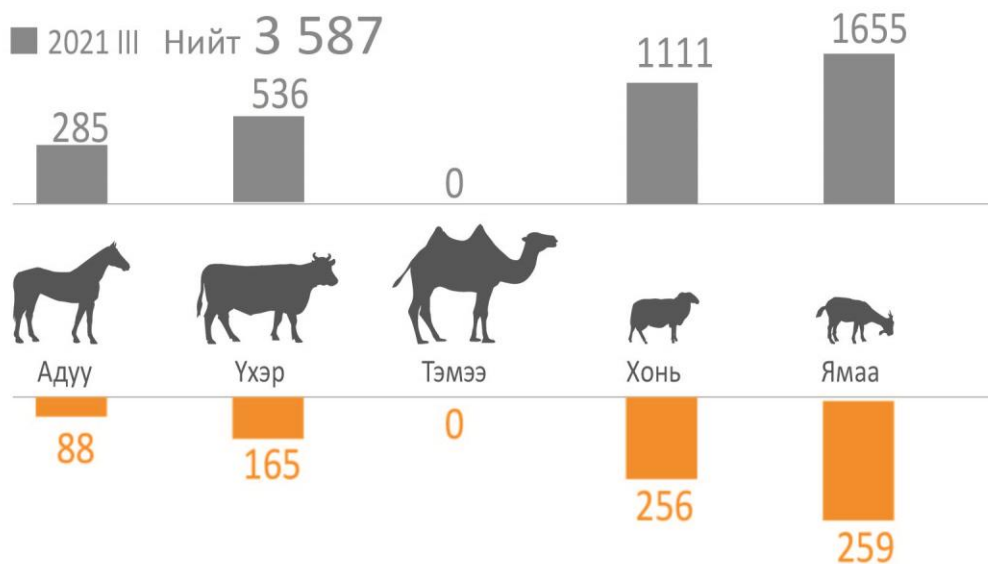
Тэтгэмж нь хөдөлмөрийн чадвараа түр хугацаагаар алдах, жирэмсний, амаржсаны чөлөө эдлэх, ажилгүй болох тохиолдолд даатгуулагч өөрт нь, даатгуулагч нас барах тохиолдолд гэр бүлд нь хууль заасан болзол, нөхцөлийн дагуу нийгмийн даатгалын сангаас тодорхой хугацаанд буюу нэг удаа олгох мөнгөн олговор байна.

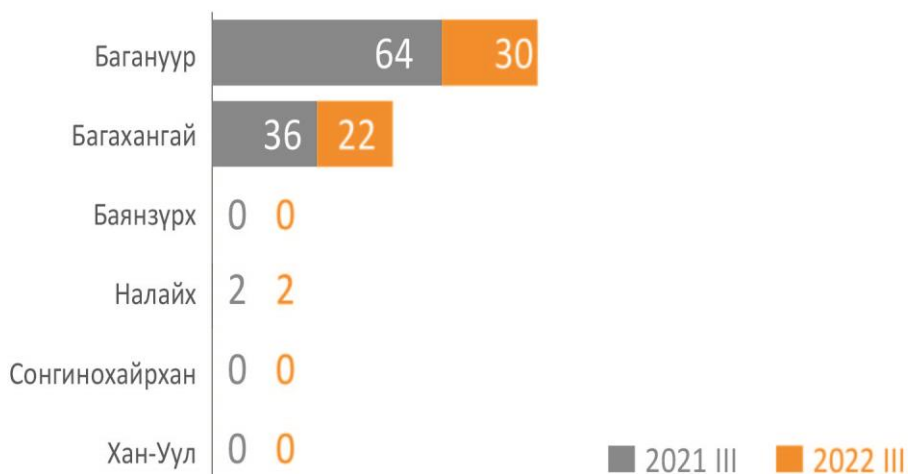
МАЛ АЖ АХУЙ (2022 оны эхний 3 сард)

ЗҮЙ БУСААР ХОРОГДСОН ТОМ МАЛ, малын төрлөөр

ӨВЧНӨӨР ХОРОГДСОН МАЛ, ДҮҮРГЭЭР

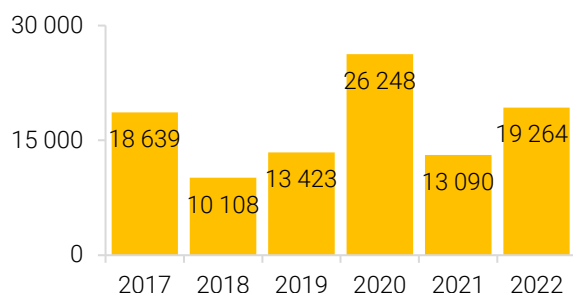

МАЛ АЖ АХУЙ

Мал төллөлт, төл бойжилт

Нийслэлийн хэмжээнд 2022 оны эхэнд тоологдсон төллөх насны нийт 214310 хээлтэгч малын 19607 (9.1%) нь 2022 оны эхний 3 сард төллөсөн байна. Эм хонины 38.4 хувь, эм ямааны 36.3 хувь, үнээний 22.5 хувь, гүүний 2.6 хувь нь төллөжээ. Нийт 19607 төл гарсны 343 төл мал хорогдож, 19264 төл бойжиж, төл бойжилт 98.2 хувьтай байна.

Зураг 27. Бойжуулсан төлийн тоо, эхний III сард

Мал төллөлтийн мэдээг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад төллөсөн хээлтэгч 6.2 (31.4%) мянган толгойгоор, бойжсон төл 6.7 (34.3%) мянган толгойгоор өссөн байна.

Бойжуулсан нийт төлийн 2.7 хувийг унага, 22.7 хувийг тугал, 38.5 хувийг хурга, 36.0 хувийг ишиг эзэлжээ.

Хүснэгт 28. Төл бойжилт, толгой, оны эхний III сард

Дүүрэг	Төллөсөн хээлтэгч	Гарсан төл	Хорогдсон төл	Бойжсон төл	Төл бойжилт
Багануур	8 852	8 852	197	8 655	97.7
Багахангай	725	725	12	713	98.3
Баянзүрх	1 310	1 310	12	1 298	99.0
Налайх	1 361	1 361	37	1 324	97.3
Сонгинохайрхан	5 713	5 713	3	5 710	99.9
Хан-Уул	1 646	1 646	82	1 564	92.0
Дүн	19 607	19 607	343	19 264	98.2

Хүснэгт 29. Төл бойжилт, толгой, оны эхний III сард

Үзүүлэлт	2020 I-III	2021 I-III	2022 I-III	Үүнээс:				
				Ботго	унага	тугал	хурга	ишиг
Гарсан төл	26 716	13 090	19 607	4	524	4 418	7 537	7 124
Бойжсон төл	26 248	12 884	19 264	4	515	4 385	7 417	6 943
Хорогдсон төл	468	206	343	-	9	33	120	181
Бойжилтын хувь	98.2	98.4	98.2	100	98.2	99.2	98.4	97.5

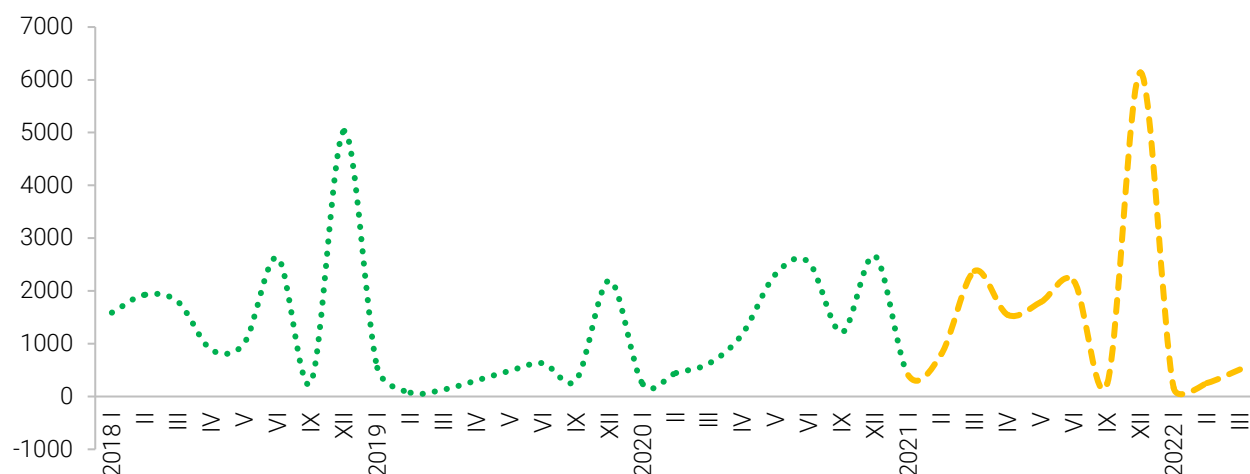
Том малын зүй бус хорогдол

2022 оны эхний 3 сард 768 толгой том мал зүй бусаар хорогдож том малын зүй бус хорогдлын 327 (42.5%) нь хээлтэгч мал байна. Хорогдсон нийт малын 11.4 хувийг адуу, 21.5 хувийг үхэр, 33.3 хувийг хонь, 33.7 хувийг ямаа эзэлжээ.

Хүснэгт 30. Том малын зүй бус хорогдол, дүүргээр, эхний III сард

Төрөл	2019 I-III		2020 I-III		2021 I-III		2022 I-III	
	Хорогдсон мал	хээлтэгч	Хорогдсон мал	хээлтэгч	Хорогдсон мал	хээлтэгч	Хорогдсон мал	хээлтэгч
Нийслэлийн дүн	750	193	1 307	475	3 587	953	768	327
Багануур	502	120	620	182	769	99	348	100
Багахангай	5	5	40	40	198	132	81	78
Баянзүрх	116	32	115	46	314	114	123	89
Налайх	34	14	223	102	290	83	30	6
Сонгинохайрхан	25	3	125	78	987	294	53	25
Хан-Уул	68	19	184	27	1 029	231	133	29
Чингэлтэй	-	-	-	-	-	-	-	-

Зураг 28. Том малын зүй бус хорогдлын мэдээ, сараар

Ойлголт, тодорхойлолт:

Том малын зүй бус хорогдол: Гэнэтийн аюулаар буюу байгалийн аюулт үзэгдэл, өвчнөөр хорогдсон (халдвартай, халдваргүй) зэрлэг амьтанд идүүлсэн, бариулсан ба бусад шалтгаанаар хорогдсон төл малаас бусад малыг оруулна.

Бэлэн хээлтэгч: Малыг төрөл бүр дэх нас гүйцсэн эм малыг хамруулна.

АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ НИЙТ ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ (2022* оны эхний 3 сард)

Уул уурхай, олборлолт, тэрбум төгрөг

Боловсруулах үйлдвэрлэл, тэрбум төгрөг

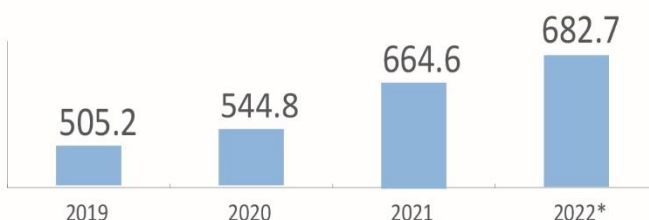
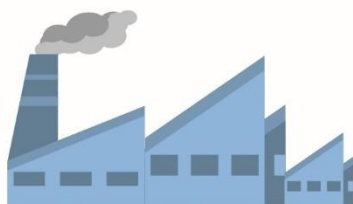
Цахилгаан хий, уур, агааржуулалт, тэрбум төгрөг

Ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал, зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа, тэрбум төгрөг

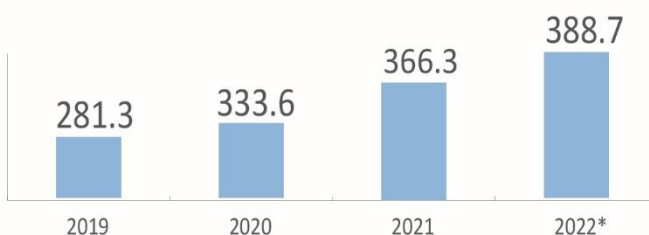
Уул уурхай, олборлолт, тэрбум төгрөг

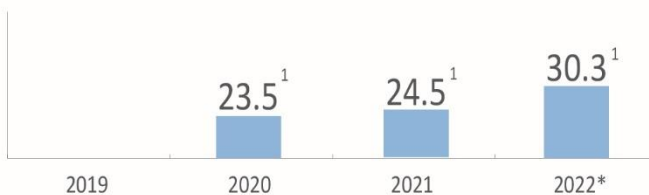
Боловсруулах үйлдвэрлэл, тэрбум төгрөг

Цахилгаан хий, уур, агааржуулалт, тэрбум төгрөг

Ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал, зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа, тэрбум төгрөг

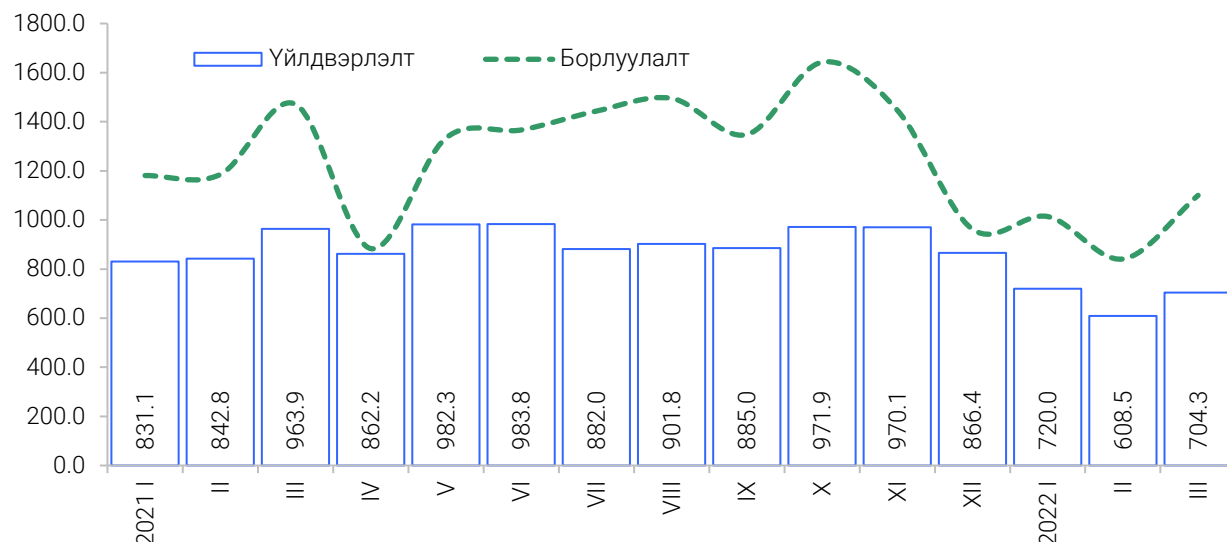

¹ 2020 оноос эхлэн дэд салбар нэмсэн.

АЖ ҮЙЛДВЭР

Нийслэлийн аж үйлдвэрийн газрууд 2022 оны эхний 3 сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр 2.0 их наяд төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж, 2.9 их наяд төгрөгийн борлуулалт хийсэн нь өмнөх онтой харьцуулахад үйлдвэрлэлт 548.5 (21.3%) тэрбум төгрөгөөр, борлуулалт 851.9 (22.5%) тэрбум төгрөгөөр тус тус буурсан байна.

Зураг 29. Аж үйлдвэрийн 2021-2022* оны үйлдвэрлэлт, борлуулалт, сараар, тэрбум төгрөгөөр

Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл 2022 оны эхний 3 сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр 924.3 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 594.5 (39.1%) тэрбум төгрөгөөр буурахад чулуун, хүрэн нүүрс олборлолт 362.4 (12.8 дахин) тэрбум төгрөгөөр, газрын түүхий тос, байгалийн хий олборлолт 213.6 (4.8 дахин) тэрбум төгрөгөөр, бусад ашигт малтмал олборлолт 5.8 (16.7 дахин) тэрбум төгрөгөөр, уул уурхайн туслах үйл ажиллагаа 25.3 (57.5%) тэрбум төгрөгөөр буурахад нь голлон нөлөөлсөн байна.

Боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл 2022 оны эхний 3 сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр 682.6 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 18.1 (2.7%) тэрбум төгрөгөөр өсөхөд хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 28.6 (56.8%) тэрбум төгрөгөөр, ундаа үйлдвэрлэл 31.8 (20.8%) тэрбум төгрөгөөр, ээрэх, нэхэх, даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл 14.4 (40.5%) тэрбум төгрөгөөр, хувцас үйлдвэрлэл 25.9 (222.2%) тэрбум төгрөгөөр, арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 3.7 (233.9%) тэрбум төгрөгөөр, хэвлэх, дуу бичлэгийг хувилах, дахин үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа 1.2 (15.0%) тэрбум төгрөгөөр, резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 4.0 (32.6%) тэрбум төгрөгөөр, төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл 2.6 (28.9%) тэрбум төгрөгөөр, тавилга үйлдвэрлэл 1.7 (57.9%) тэрбум төгрөгөөр, бусад боловсруулах үйлдвэрлэл 4.2 (6 дахин) тэрбум төгрөгөөр, машин, тоног төхөөрөмжийг угсрах, суурилуулах, холбогдох засвар, үйлчилгээ 1.8 (84.7%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн нь голлох нөлөө үзүүлсэн байна.

Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт 2022 оны эхний 3 сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр 388.7 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 22.4 (6.1%) тэрбум төгрөгөөр өссөн байна.

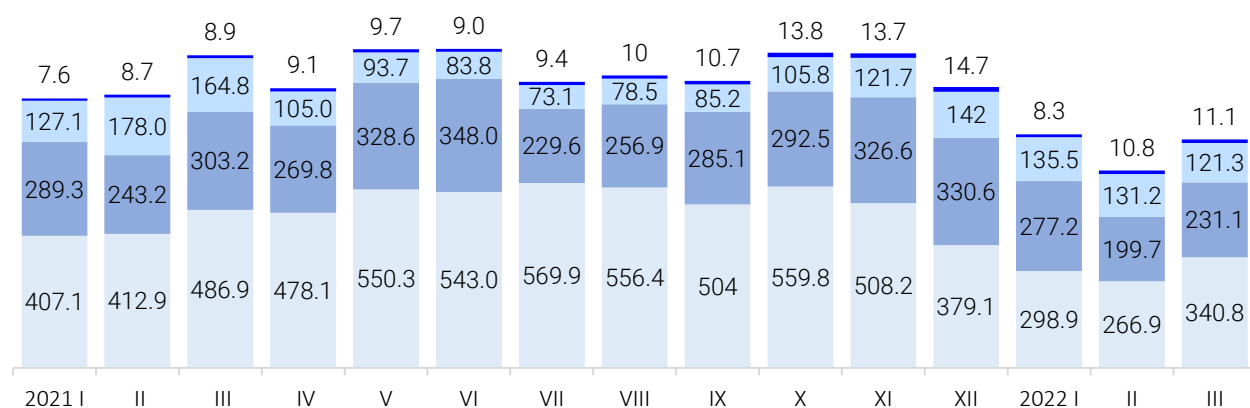
Ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа 2022 оны эхний 3 сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр 30.3 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 5.7 (23.4%) тэрбум төгрөгөөр өсөхөд хог хаягдлыг цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах, дахин ашиглах үйл ажиллагаа 945.7 (14.1%) сая төгрөгөөр, ус хуримтлуулах, ариутгах, түгээх үйл ажиллагаа 6.8 (44.6%) тэрбум төгрөгөөр өссөн нь голлох нөлөө үзүүлсэн байна.

Нийслэлийн аж үйлдвэрийн салбар 2022 оны 3 дугаар сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр 704.3 тэрбум төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт хийснээс уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбар 48.4 хувийг, боловсруулах аж үйлдвэрлэл 32.8 хувийг, цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт 17.2 хувийг, ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа 1.6 хувийг тус тус эзэлж байна.

Хүснэгт 31. Аж үйлдвэрийн салбарын гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, өссөн дүнгээр

Бүтээгдэхүүн	Хэмжих нэгж	2021 I-III	2022 I-III*	$\frac{2022^*}{2021} \%$
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр				
Чулуун нүүрс	мян.тн	1 278.7	0.0	0.0
Хүрэн нүүрс, бөөгнөрөөгүй	мян.тн	1 356.3	1 373.4	101.3
Цэвэршүүлээгүй алт	кг	2 327.7	2 069.4	88.9
Хайлуур жоншны баяжмал	мян.тн	0.0	0.0	0.0
Боловсруулах үйлдвэр				
Малын мах	тн	5 161.2	2 023.5	39.2
Өлөн гэдэс	мян.гогцоо	90.8	81.2	89.4
Хиам	тн	1 919.7	2 041.0	106.3
Боловсруулсан шингэн сүү	мян.л	12 621.8	12 278.3	97.3
Гурил	тн	48 171.6	29 709.3	61.7
Талх	тн	6 697.1	6 430.1	96.0
Нарийн боов	тн	6 087.6	6 438.4	105.8
Пүнтүүз	тн	15.8	17.2	109.0
Цагаан архи	мян.л	4 850.3	5 214.6	107.5
Оргилуун дарснаас бусад төрлийн усан үзмийн дарс	мян.л	18.8	80.2	426.1
Самнасан ноолуур	тн	127.6	149.2	116.9
Хивс, шалны нэхмэл дэвсгэр	мян.м2	4.3	13.6	314.6
Сүлжмэл эдлэл-ноолуур	мян.ш	87.4	463.0	530.0
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж				
Цахилгаан эрчим хүч	мян.квт.цаг	1 964 489.1	2 095 286.9	106.7
Дулааны эрчим хүч	мян.гкал	3 922.5	4 267.1	108.8
Усан хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал, зайлуулах болон орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа				
Төвлөрсөн сүлжээгээр цэвэр, бохир ус дамжуулах, түгээх үйлчилгээ (уур, халуун уснаас бусад)	мян.м3	11 371.3	11 170.8	98.2

Зураг 30. Аж үйлдвэрийн 2021-2022* оны нийт үйлдвэрлэл, салбараар, сараар, тэрбум төгрөгөөр

- Усан хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал, зайлуулах болон орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа
- Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж
- Боловсруулах аж үйлдвэр
- Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр

Аж үйлдвэрийн салбарын нийт борлуулалтын 1696.2 (57.8%) тэрбум төгрөгийг дотоодод, 1239.4 (42.2%) тэрбум төгрөгийг гадаадад борлуулсан байна.

2022 оны эхний 3 сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр борлуулсан нийт бүтээгдэхүүний 42.2 хувийг экспортоор гаргасан байна. Нийт экспортын 96.7 хувийг металлын хүдэр олборлолт, 0.1 хувийг чулуун, хүрэн нүүрс олборлолт, 0.5 хувийг бусад ашигт малтмал олборлолт, 0.1 хувийг мах боловсруулах, консервлох үйлдвэрлэл, 1.3 хувийг ээрэх, нэхэх, даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл, 1.3 хувийг хувцас үйлдвэрлэл тус тус эзэлж байна.

Ойлголт, тодорхойлолт:

Эдийн засгийн үйл ажиллагааны ангилал: НҮБ-аас гишүүн орнууддаа мөрдөхийг зөвлөмж болгосон эдийн засгийн бүх төрлийн үйл ажиллагааны олон улсын стандарт ангилалд нийцүүлэн боловсруулсан үндэсний ангилал юм.

Аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл: Аж ахуйн нэгж, байгууллагын тайлант хугацаанд зах зээлд болон өөрийн эцсийн хэрэглээнд зориулж үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнээс бүрдэнэ.

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн: Аж ахуйн нэгж, байгууллагын тайлант хугацаанд худалдсан буюу гадагш гүйцэтгэсэн ажил, үйлчилгээний хэмжээ юм.

“Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн байдал” статистикийн 2022 оны III сарын танилцуулга

Хүснэгт 32. Аж үйлдвэрийн нийт бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлт, салбараар, өссөн дүн, оны үнээр

Салбар	Нийт бүтээгдэхүүн		
	2021 I-III	2022 I-III*	$\frac{2022}{2021} \%$
	сая төгрөг		
БҮГД	2 574 235.4	2 025 881.1	78.7
УУЛ УУРХАЙ, ОЛБОРЛОЛТ	1 518 820.8	924 273.2	60.9
Чулуун, хүрэн нүүрс олборлолт	415 731.8	53 341.3	12.8
Газрын түүхий тос, байгалийн хий олборлолт	224 477.5	10 860.6	4.8
Металлын хүдэр олборлолт	827 629.0	840 232.7	101.5
Бусад ашигт малтмал олборлолт	7 006.5	1 167.1	16.7
Уул уурхайн туслах үйл ажиллагаа	43 975.9	18 671.5	42.5
БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ	664 576.8	682 653.6	102.7
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	429 404.5	427 836.1	99.6
Мах боловсруулах, консервлох	82 991.9	52 868.0	63.7
Жимс болон төмс, хүнсний ногоо боловсруулалт, хадгалалт	8 447.0	6 353.6	75.2
Сүү сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	67 203.3	66 752.0	99.3
Үр тарианы гурилын болон цардуул, цардууллаг бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	64 132.8	36 860.7	57.5
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	50 482.1	79 135.1	156.8
Малын тэжээл үйлдвэрлэл	3 320.9	1 225.6	0.0
Ундаа үйлдвэрлэл	152 826.4	184 641.1	120.8
Тамхи үйлдвэрлэл	15 679.5	12 823.8	81.8
Ээрэх, нэхэх, даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл	35 673.7	50 118.6	140.5
Хувцас үйлдвэрлэл	21 268.6	47 257.6	222.2
Арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	2 734.9	6 397.2	233.9
Тавилгаас бусад мод болон модон бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, сүрэл, дэрсэн эдлэл үйлдвэрлэл	119.3	25.5	21.4
Цаас болон цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	15 267.6	15 227.9	99.7
Хэвлэх, дуу бичлэгийг хувилах, дахин үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа	8 249.5	9 490.1	115.0
Кокс болон газрын түүхий тосны боловсруулсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	50 814.3	38 365.1	75.5
Химийн бодис болон химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	32 484.3	12 613.3	38.8
Үндсэн эмийн бүтээгдэхүүн болон эмийн бэлдмэлийн үйлдвэрлэл	22 890.4	18 275.0	79.8
Резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	12 316.2	16 332.4	132.6
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	9 181.5	11 833.7	128.9
Металл боловсруулах үйлдвэрлэл	0.0	0.0	0.0
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад металл бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	1 265.0	1 384.1	109.4
Компьютер, электроник болон оптик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	63.8	145.2	227.7
Цахилгаан тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	169.0	95.3	56.4
Тээврийн хэрэгслийн бусад тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	1 107.6	794.3	71.7
Тавилга үйлдвэрлэл	2 899.0	4 577.6	157.9
Бусад боловсруулах үйлдвэрлэл	821.4	5 057.6	615.7
Машин, тоног төхөөрөмжийг угсрах, суурилуулах, холбогдох засвар, үйлчилгээ	2 166.8	4 003.1	184.7
ЦАХИЛГААН, ХИЙ, УУР, АГААРЖУУЛАЛТ	366 325.6	388 694.1	106.1
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	366 325.6	388 694.1	106.1
УС ХАНГАМЖ; СУВАГЖИЛТЫН СИСТЕМ, ХОГ ХАЯГДАЛ ЗАЙЛУУЛАХ БОЛОН ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧНЫГ ДАХИН СЭРГЭЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	24 512.2	30 260.3	123.4
Ус хуримтлуулах, ариутгах, түгээх үйл ажиллагаа	15 275.9	22 092.7	144.6
Хог хаягдлыг цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах; дахин ашиглах	6 709.3	7 655.0	114.1
Хүрээлэн буй орчны бохирдлыг ариутгах, цэвэрлэх, бусад хог хаягдлын менежментийн үйлчилгээ	2 527.0	512.6	20.3

“Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн байдал” статистикийн 2022 оны III сарын танилцуулга

Хүснэгт 33. Аж үйлдвэрийн нийт бүтээгдэхүүний борлуулалт, салбараар, өссөн дүн, оны үнээр

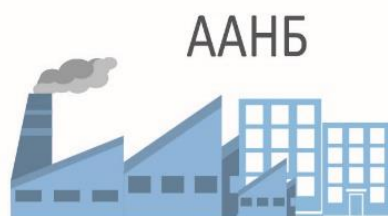
Салбар	Аж үйлдвэрийн борлуулалт			
	2021 I-III	2022 I-III*	$\frac{2022}{2021}$ %	Үүнээс: экспорт, %
	сая төгрөг			
БҮГД	3 788 044.6	2 936 129.7	77.5	42.2
УУЛ УУРХАЙ, ОЛБОРЛОЛТ	2 560 629.4	1 614 664.5	63.1	74.6
Чулуун, хүрэн нүүрс олборлолт	425 962.5	57 723.2	13.6	1.2
Газрын түүхий тос, байгалийн хий олборлолт	211 148.0	420.0	0.2	0.0
Металлын хүдэр олборлолт	1 867 188.9	1 504 009.4	80.5	79.7
Бусад ашигт малтмал олборлолт	13 232.1	12 735.6	96.2	43.1
Уул уурхайн туслах үйл ажиллагаа	43 097.9	39 776.3	92.3	-
БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ	835 715.9	902 242.2	108.0	3.8
Хүнсний бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл	574 822.9	624 682.4	108.7	0.2
Мах боловсруулах, консервлох	91 616.6	58 126.4	63.4	1.9
Жимс болон төмс, хүнсний ногоо боловсруулалт, хадгалалт	16 340.9	13 381.9	81.9	-
Сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	81 266.9	88 619.8	109.0	-
Үр тарианы гурилын болон цардуул, цардууллаг бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	65 734.5	44 888.0	68.3	0.0
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	61 414.9	95 239.2	155.1	-
Малын тэжээл үйлдвэрлэл	3 320.9	1 225.6	-	-
Ундаа үйлдвэрлэл	255 128.2	323 201.4	126.7	0.1
Тамхи үйлдвэрлэл	12 819.3	13 224.7	103.2	-
Ээрэх, нэхэх, даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл	54 085.7	51 514.6	95.2	32.0
Хувцас үйлдвэрлэл	22 134.8	40 186.4	181.6	41.1
Арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	2 517.9	4 699.5	186.6	-
Тавилгаас бусад мод болон модон бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, сүрэл, дэрсэн эдлэл үйлдвэрлэл	216.7	25.9	12.0	-
Цаас болон цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	15 642.9	16 862.3	107.8	-
Хэвлэх, дуу бичлэгийг хувилах, дахин үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа	8 274.0	11 872.6	143.5	-
Кокс болон газрын түүхий тосны боловсруулсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	46 564.3	37 021.6	79.5	0.0
Химийн бодис болон химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	35 309.1	22 479.5	63.7	-
Үндсэн эмийн бүтээгдэхүүн болон эмийн бэлдмэлийн үйлдвэрлэл	31 491.5	29 038.9	92.2	-
Резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	13 922.2	19 996.8	143.6	1.1
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	9 260.1	11 409.7	123.2	-
Металл боловсруулах үйлдвэрлэл	0.0	0.0	0.0	-
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад металл бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	1 081.6	1 505.1	139.2	0.0
Компьютер, электроник болон оптик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	63.8	145.2	227.7	-
Цахилгаан тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	169.0	117.4	69.4	-
Тээврийн хэрэгслийн бусад тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	1 119.2	794.3	71.0	-
Тавилга үйлдвэрлэл	3 012.5	7 529.1	249.9	-
Бусад боловсруулах үйлдвэрлэл	1 041.5	5 228.6	502.0	0.2
Машин, тоног төхөөрөмжийг угсрах, суурилуулах, холбогдох засвар, үйлчилгээ	2 166.8	3 907.6	180.3	-
ЦАХИЛГААН, ХИЙ, УУР, АГААРЖУУЛАЛТ	366 325.6	388 694.1	106.1	-
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	366 325.6	388 694.1	106.1	-
УС ХАНГАМЖ, СУВАГЖИЛТЫН СИСТЕМ, ХОГ ХАЯГДАЛ ЗАЙЛУУЛАХ БОЛОН ХҮРЭЭЛЭН БҮЙ ОРЧНЫГ ДАХИН СЭРГЭЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	25 373.7	30 529.0	120.3	-
Ус хуримтлуулах, ариутгах, түгээх үйл ажиллагаа	15 865.6	22 535.9	142.0	-
Хог хаягдлыг цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах; дахин ашиглах	6 800.6	7 245.2	106.5	-
Хүрээлэн буй орчны бохирдлыг ариутгах, цэвэрлэх, бусад хог хаягдлын менежментийн үйлчилгээ	2 707.5	747.8	27.6	-

ХОТ НИЙТИЙН АЖ АХУЙ (2022 оны эхний 3 сард)

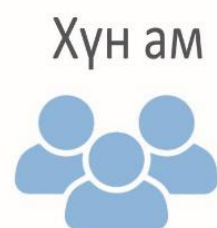
Ус түгээх байр

Цэвэр усны борлуулалт (сая метр³)

ААНБ

2.2 2.8

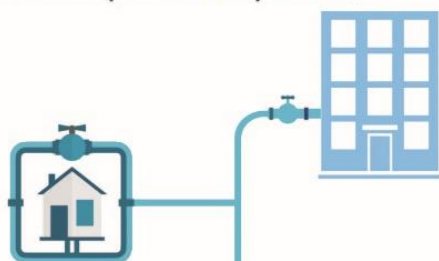
Хүн ам

8.8 13.0

■ 2021 III ■ 2022 III

Хүн амд түгээсэн цэвэр ус

Төвлөрсөн шугам (сая метр³)

12.6

Ус түгээх байр
(мянган метр³)

392.0

1.6

Тээврээр (мянган метр³)

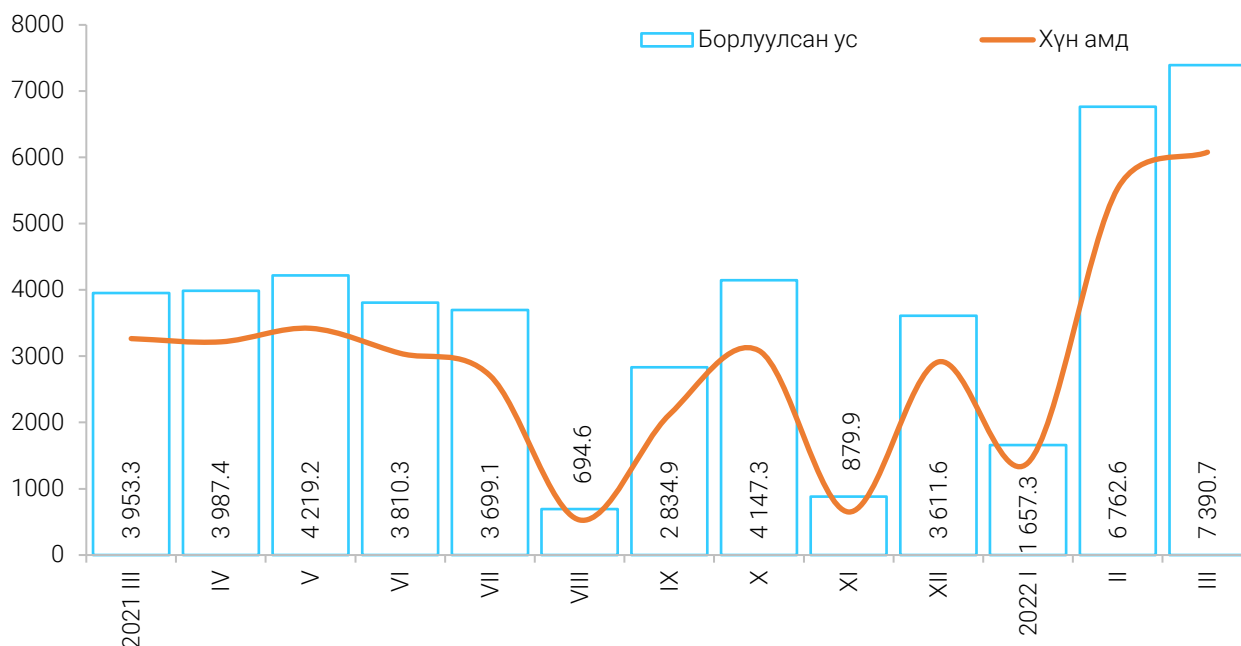
ХОТЫН НИЙТИЙН АЖ АХУЙ

2022 оны эхний 3 сард нийслэлийн хүн амд 13.0 сая.м³ (82.3%), аж ахуйн нэгж, байгууллагад 2.8 сая.м³ (17.7%) цэвэр усыг борлуулжээ. Борлуулсан усны нийт хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 42.4 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 34. Ус суваг ашиглалтын үйлчилгээ, жил бүрийн эхний III сард

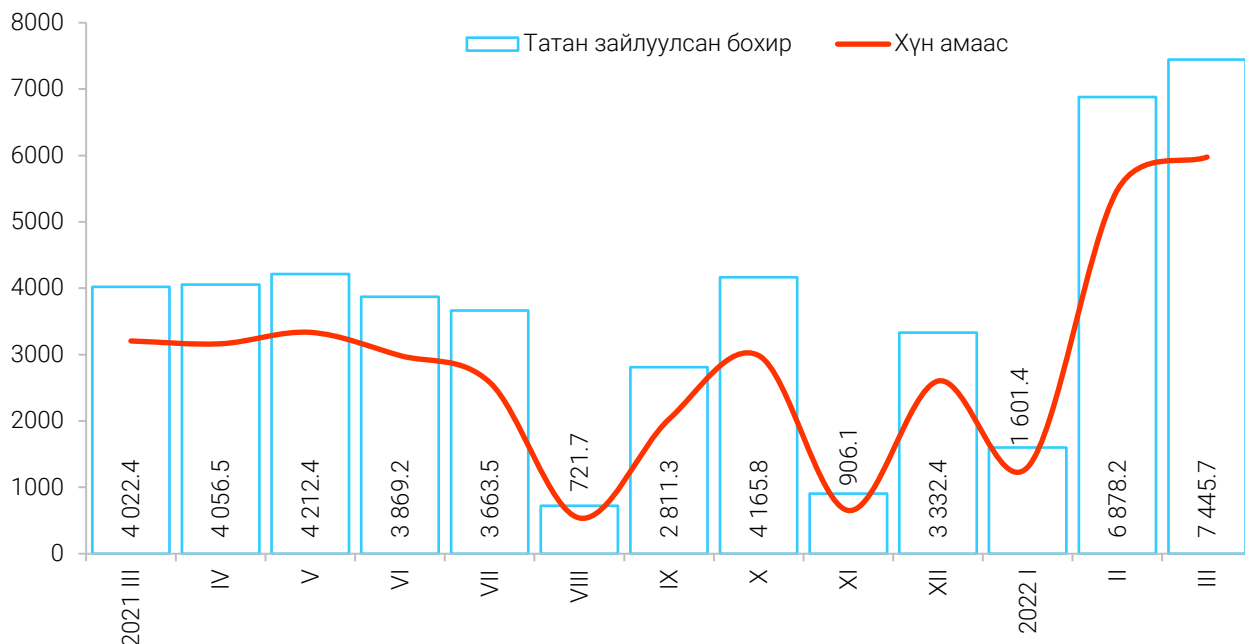
Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2019 I-III	2020 I-III	2021 I-III	2022 I-III	$\frac{2022}{2021}$ %
Шахсан ус	мянган м ³	13 746.5	12 403.7	13 713.7	14 589.8	106.4
Борлуулсан ус	мянган м ³	11 341.2	11 126.8	11 105.6	15 810.6	142.4
Хүн амд	мянган м ³	8 937.3	8 811.1	8 837.3	13 006.5	147.2
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	мянган м ³	2 403.9	2 315.7	2 268.3	2 804.1	123.6
Татан зайлуулсан бохир	мянган м ³	11 451.4	11 579.3	11 277.5	15 925.3	141.2
Хүн амаас	мянган м ³	8 716.6	8 937.0	8 639.0	12 760.6	147.7
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	мянган м ³	2 734.8	2 642.2	2 638.5	3 164.7	119.9
Ус борлуулалтын орлого	сая төгрөг	7 541.7	8 242.4	8 531.5	16 404.2	192.3
Хүн амаас	сая төгрөг	4 504.7	4 886.4	4 890.2	9 599.2	196.3
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	сая төгрөг	3 037.0	3 356.0	3 641.3	6 805.0	186.9
Сувагжуулалтын орлого	сая төгрөг	5 698.6	6 632.6	6 859.7	12 532.6	182.7
Хүн амаас	сая төгрөг	2 689.5	3 190.7	3 068.2	5 941.3	193.6
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	сая төгрөг	3 009.1	3 441.8	3 791.5	6 591.3	173.8

Зураг 31. Борлуулсан ус, сараар, мян.м³

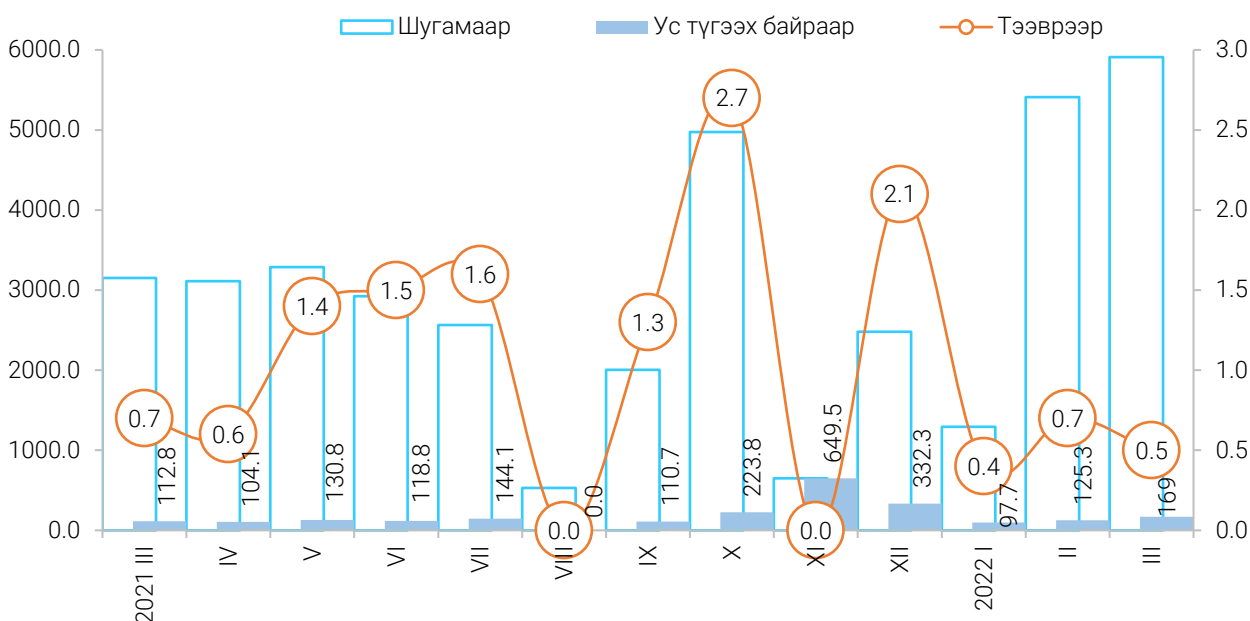

Цэвэрлэх байгууламжаар 15.7 сая.м³ бохирог цэвэрлэж, аж ахуйн нэгж, байгууллага, өрхийн 15.9 сая.м³ бохир шингэнийг татан зайлуулсан байна.

Зураг 32. Татан зайлуулсан бохир, сараар, мян.м³

Зураг 33. Хүн амд борлуулсан усны хэмжээ, түгээлтийн төрлөөр, сараар, мян.м³

Ойлголт, тодорхойлолт:

Шахсан ус: Ус хангамжийн эх үүсвэрээс хотын ус хангамжийн төвлөрсөн сүлжээнд нийлүүлсэн ус

Борлуулсан ус: Хотын ус хангамжийн төвлөрсөн системээс хэрэглэгчийн тоолуураар болон ус түгээх байраар дамжуулан борлуулсан ус

Татан зайлуулсан бохир: Ус ариутгах татуургын шугамаар дамжуулан бохир ус цэвэрлэх байгууламжид хүлээн авсан бохир усыг

Сувагжуулалтын орлого: Хэрэглэгчийн тоолуураар болон бохир зөөврийн авто машинаар дамжуулан ариутгах татуургын системд хүлээн авч татан зайлуулсан үйлчилгээний орлого

Танилцуулгыг хянасан:

Ц.Заяхүү

Э.Зоригбат

Танилцуулгыг бэлтгэсэн:

Ө.Нандинцэцэг

Эрүүл мэнд, Гэмт хэрэг

Ц.Уранбилэг

Нийслэлийн төсөв, Хэрэглээний үнэ

Э.Цэнд-Аюуш

Цаг уур, агаарын чанар, аюулт үзэгдэл, осол

З.Оюундарь

Нийгмийн даатгал

М.Хуралай

Мал аж ахуй

Ө.Нямжаргал

Аж үйлдвэр

Б.Цэвэлмаа

Хотын нийтийн аж ахуй

Ө.Ган-Од

Инфографик мэдээлэл, хавтасны дизайн

Танилцуулгыг нэгтгэсэн:

Б.Цэвэлмаа

НИЙСЛЭЛИЙН СТАТИСТИКИЙН ГАЗАР

Утас: +(976)-11-328787
 +(976)-11-327946
 +(976)-11-322783
 и-мэйл: ulaanbaatar@nso.mn